

**Správa o plnení úloh zahraničnej a európskej politiky SR v roku 2017
a jej zameranie na rok 2018**

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

február 2018

Obsah

Východiská.....	3
1. Európska politika	4
Pôsobenie SR v EÚ	4
Bratislavský proces.....	5
Migrácia.....	5
Viacročný finančný rámec po roku 2020.....	6
Rokovania o brexite.....	6
Problém dvojakej kvality výrobkov.....	6
Sociálna oblasť.....	7
2. Bezpečný a demokratický svet	7
Severoatlantická aliancia	7
Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ.....	8
3. Regionálna a bilaterálna spolupráca v rámci EÚ	9
Regionálna spolupráca	9
Vzťahy so susednými krajinami.....	10
Ďalšie európske krajiny.....	10
4. Vonkajšie vzťahy EÚ a bilaterálna spolupráca s ďalšími partnermi	11
Západný Balkán a Turecko	11
Ruská federácia, Ukrajina, Východné partnerstvo.....	12
Transatlantické vzťahy	13
Ázia	14
Latinská Amerika a Karibik	14
Blízky a Stredný východ, subsaharská Afrika.....	14
5. Efektívny multilateralizmus	15
OSN.....	15
Kontrola zbrojenia, odzbrojenie a nešírenie zbraní hromadného ničenia.....	16
Boj proti terorizmu.....	17
Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)	18
Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc.....	19
Rada Európy	20
Obchodná politika EÚ a medzinárodný obchod.....	21
Medzinárodné zmluvy	22
6. Podpora ekonomických záujmov	22
Ekonomická diplomacia, presadzovanie ekonomických záujmov	23

Energetická bezpečnosť SR	24
Rozvoj znalostnej ekonomiky a inovácií.....	25
Rámec pre čerpanie pomoci z Finančných mechanizmov	26
7. Otvorené ministerstvo a služby občanom	26
Konzulárna pomoc	26
Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí.....	27
Verejná diplomacia.....	28
Kultúrna diplomacia	28
Spolupráca s mimovládny a neziskový sektorom	29
Slováci žijúci v zahraničí.....	29
8. Profesionálna zahraničná služba	29
Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov	30
Modernizácia informačno-komunikačnej infraštruktúry	31
Rozpočtové otázky	31

Východiská

Zahraničnú a európsku politiku SR aj v uplynulom roku ovplyvnilo celkové zhoršovanie bezpečnostnej situácie, zložité nachádzanie konsenzu v Európe, pretrvávajúca nestabilita v jej bližšom a konflikty vo vzdialenejšom susedstve. Priority zahraničnej a európskej politiky SR ostávajú v tomto zložitom prostredí nezmenené. V uplynulom roku sa realizovali v súlade s programovým vyhlásením vlády SR na roky 2016-2020.

Slovenská diplomacia aktívne a zodpovedne pokračovala v začatej reflexii o EÚ a dôsledne presadzovala závery Bratislavskej cestovnej mapy. Spoločné vyhlásenie troch najvyšších ústavných činiteľov z 23. 10. 2017, ktorým sa prihlásili k proeurópskej a proatlantickej orientácii SR a vyjadrili odhodlanie v tomto smere spoločne konať, bolo dôležité nielen vnútroštátne, ale aj v regionálnom a celoeurópskom kontexte. Dlhodobé celospoločenské uznanie odbornosti a profesionality MZVaEZ SR umožňuje rezortu zabezpečovať prechod od vnútroštátneho konsenzu do praktickej roviny realizácie zahraničnej a európskej politiky SR.

SR v roku 2017 jasne deklarovala záujem aktívne participovať na pokračovaní integračných procesoch v rámci EÚ tam, kde je to pre SR prospešné a v súlade s jej záujmami. V tomto kontexte SR pristúpila k Stálej štruktúrovanej spolupráci Európskej únie v oblasti bezpečnosti a obrany (Permanent Structured Cooperation - PESCO). Zložité, viacvektorové témy migrácie i brexitu budú dominovať aj roku 2018, pričom SR bude kontinuálne uplatňovať svoje profilované pozície či už v otázke ochrany vonkajších hraníc EÚ, riešenie problémov v krajinách vzniku, alebo na ochranu vlastných občanov žijúcich v UK. Jasnú pozíciu v súlade s odmietaním povinných kvót bude SR zastávať aj v rokovaníach o reforme Dublinského dohovoru. Už pri štarte diskusií o Viacročnom finančnom rámci nám pôjde o jeho ambiciózne charakter rovnako v záujme nových výziev i tradičných politík. Záujem SR o prehĺbovanie integrácie budú naďalej dopĺňať podpora politike rozširovania i podpora približovania Ukrajiny k EÚ, ako spôsob stabilizácie priestoru na východ od európskych hraníc. V roku 2018 sa súčasne zameriame na praktickú realizáciu komplexného programu komunikácie európskych tém najmä v rámci Národného konventu o EÚ. Citlivé uchopenie témy širšej a hlbšej európskej integrácie a otázok bezpečnosti bude, aj v súlade so snahou udržať dobré susedské vzťahy, dynamickú Vyšehradskú skupinu a jednotnú EÚ, jednou z priorít zahraničnej a európskej politiky SR pre rok 2018.

Rok 2017 bol kľúčový aj z hľadiska bezpečnosti. V rámci inovovania triády národných strategických dokumentov SR prijala novú Bezpečnostnú stratégiu. Poskytla tak novú strednodobú víziu vnímania bezpečnosti, ktorej súčasťou ostáva modernizácia ozbrojených síl SR, plnenie spojeneckých záväzkov i aktívny národný príspevok pre potreby medzinárodného krízového manažmentu. Posilňovanie stability, solidarity a súdržnosti euroatlantického priestoru je zároveň úzko späté s permanentnou adaptáciou na nové bezpečnostné výzvy. Ochrana vonkajších hraníc, stabilizácia blízkovýchodného vektora európskeho susedstva, ako aj obhajoba potreby dialógu a medzinárodného práva budú aj v roku 2018 tvoriť stálu súčasť zahraničnej a európskej politiky SR.

Multilateralizmus v roku 2017 čelil serióznym výzvam, neraz hraničiacim so snahou o jeho deštrukciu. Napriek tomu intenzívna aktivita slovenskej diplomacie vyústila do viacerých - z hľadiska medzinárodnej prestíže - významných úspechov. Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák (MiZVaEZ

SR) bol zvolený za predsedu 72. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN (VZ OSN). V zmysle dlhodobej podpory efektívneho multilateralizmu SR v roku 2017 taktiež odštartovala prípravu na predsedníctvo v OBSE. Vstup SR do predsedníckej „Trojky“ OBSE, ako aj zodpovednosť za smerovanie Fóra pre bezpečnostnú spoluprácu a Stredomorskej kontaktnej skupiny budú patriť v roku 2018 medzi priority slovenskej diplomacie. Významným úspechom SR v systéme OSN bolo v roku 2017 aj zvolenie Slovenskej republiky do najvýznamnejšieho ľudsko-právneho orgánu OSN – Rady OSN pre ľudské práva, na obdobie rokov 2018-2020. Predsedníctvo SR vo Vyšehradskej skupine, ktoré sa začne 1. 7. 2018, bude súčasťou snahy o koordináciu postupov v medzinárodných organizáciách a integračných zoskupeniach práve v kontexte vzťahov SR so susedmi.

Zvýšená prítomnosť SR na predsedníckych pozíciách v medzinárodných organizáciách či ich zložkách a s tým spojená intenzívna diplomatická angažovanosť však v žiadnom prípade neznamená posunutie do úzadia bilaterálnych relácií, pretože tieto majú svoje nenahraditeľné miesto, vlastný obsah a dynamiku, ako aj poväčšine štvrtstoročnú tradíciu. Na kvalite týchto vzťahov nám záleží, budeme im venovať náležitú pozornosť ako doteraz a aktuálne tiež ich prostredníctvom podporovať multilaterálne riešenia.

Rovnako si dôležité miesto zachová ekonomická diplomacia, ktorá sa svojimi nástrojmi a najmä využívajúc synergiu zainteresovaných aktérov bude zameriavať na spoluprácu s krajinami so silným inovačným vedecko-výskumným potenciálom, ako aj na energetiku ako strategickú tému a tiež možným dopadom brexitu na slovenskú ekonomiku.

A v neposlednom rade bude v roku 2018 prioritou aj ochrana občana v zahraničí a poskytovanie pomoci v núdzi, ale aj uzatváranie ďalších dohôd o zastupovaní vo vízovom konaní.

Dovnútra rezortu si MZVaEZ SR formuluje vlastné výzvy. V záujme zefektívnenia profesionálneho výkonu zahraničnej služby sa zameriame na pokračovanie procesu reforiem, ktorý bol iniciovaný v roku 2017, nasmerovaného predovšetkým na jej sociálne predpoklady a pracovné a technologické podmienky pre jej naplnenie.

SR sa v roku 2017 vo všetkých kľúčových oblastiach zahraničnej a európskej politiky správala ako dôveryhodný, čitateľný a zodpovedný partner. Vychádzajúc z dosiahnutých výsledkov v plnení úloh v minulom roku možno očakávať zvýšenú dynamiku pri realizácii hlavných priorít v roku nadchádzajúcom. Zodpovedné definovanie týchto priorít osobitne v duchu zachovania kontinuity zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky v nastúpenom trende ostáva základom úspešnosti ich praktickej realizácie.

1. Európska politika

Pôsobenie SR v EÚ

SR v roku 2017 naplno využila pozitívnu atmosféru a prínos, ktorý znamenala iniciatíva Bratislavského procesu a Bratislavského plánu, vďaka ktorým sa Predsedníctvo SR v Rade EÚ zapísalo do slovníka EÚ. V prvom polroku 2017 sa zavŕšila intenzívna spolupráca predsedníckeho Tria Holandska, Slovenska a Malty. Ak na pôde EÚ smerom dovnútra prebiehali diskusie o potrebe zmien v záujme jej posilnenia, o jadre a rozdieloch v integrácii, tak nové výzvy, osobitne rokovania o brexite, ale aj návrh USA smerujúci k zmene statusu Jeruzalema, sa stali testom jednoty EÚ smerom navonok. V týchto diskusiách sa SR profilovala v nasledovných oblastiach:

Bratislavský proces

V roku 2017 sa na pôde EÚ i v jednotlivých členských krajinách zintenzívnila diskusia o budúcnosti EÚ, ktorá sa začala na Bratislavskom samite. SR venovala náležitú pozornosť všetkým návrhom, ktoré prezentovali predstavitelia európskych inštitúcií a členských štátov EÚ (ČŠ).

Vyhlásením troch najvyšších ústavných činiteľov sa SR jednoznačne prihlásila k proeurópskemu smerovaniu. SR potvrdila svoj záujem o príslušnosť k jadru európskej integrácie aj praktickými krokmi. Preto bude potrebné zavrieť diskusiu o charaktere a obsahu jadra. Potvrďuje sa, že v niektorých oblastiach bude európska integrácia rýchlejšia a pôjde hlbšie ako v ostatných. Príkladom je bezpečnostná a obranná agenda, ktorá rok od Bratislavského samitu naberá novú dynamiku, jej epicentrom sa stalo PESCO. V novembri 2017 SR notifikovala úmysel byť jeho súčasťou.

Hovoriť o úspechu v prehlbovaní európskej integrácie budeme môcť, až keď sa táto spolupráca prejaví zvýšenou mierou stotožnenia širokej verejnosti s pozitívami nášho členstva v EÚ. Iniciatívu intenzívnejšej komunikácie o európskych témach, vrátane podrobnejšej informovanosti o našich postojoch a záujmoch v EÚ, podporia aktivity Národného konventu o EÚ.¹

V konkrétnych témach diskutovaných na európskej úrovni sme sa sústredili najmä na napĺňanie Bratislavského vyhlásenia a Bratislavského plánu (9/2016), kde môžeme konštatovať solídny pokrok v mnohých oblastiach – napr. Rada EÚ a Európsky parlament sa dohodli na podmienkach rozšírenia Európskeho fondu pre strategické investície (tzv. EFSI 2.0), v septembri 2017 bol spustený Externý investičný plán pre Afriku, Európska pohraničná a pobrežná stráž naďalej rozširovala svoje spôsobilosti, atď. Pracovnú metódu Bratislavského samitu založenú na maximálnom sústreďení sa inštitúcií EÚ a členských štátov na riešenie najväčších problémov využíva aj predseda Európskej rady D. Tusk v Agende lídrov. SR bude samitom vychádzajúcim z Agendy lídrov venovať maximálnu pozornosť. Dôležitým bude februárový samit lídrov, ktorý sa má venovať inštitucionálnym otázkam a blížiacim sa voľbám do Európskeho parlamentu. SR bude v tejto otázke dôsledne presadzovať dodržiavanie inštitucionálnej rovnováhy medzi Radou EÚ, Európskou komisiou a Európskym parlamentom.

Migrácia

Jednou z najväčších priorít bola nevyhnutnosť riešiť výzvu nelegálnej migrácie. Napriek znižujúcemu sa počtu migrantov a utečencov, ktorí sa dostali na územie EÚ, je situácia naďalej krehká. V EÚ stále pretrvávajú rozpory medzi ČŠ v tom, ako prejavit' solidaritu, pričom EK pokračuje v snahe presadiť svoj koncept povinných kvót, ktorý však medzi ČŠ pôsobí rozdeľujúco; tie sa však na druhej strane jednoznačne zhodli na posilnení ochrany vonkajších hraníc EÚ pred nelegálnou migráciou a riešení jej príčin, na ktoré SR od začiatku iniciatívne poukazovala. SR sa prihlásila k európskym riešeniam problému migrácie prostredníctvom mimoriadneho príspevku do Núdzového zvereneckého fondu EÚ pre stabilitu a riešenie príčin nelegálnej migrácie a vysídlených osôb v Afrike vo výške 1 mil. EUR (*uznesenie vlády SR z 22.11.2017*).

Pokiaľ ide o vnútornú dimenziu migračnej politiky, SR najmä v téme kontroverznej reformy azylového systému naďalej presadzovala riešenia založené na efektívnej solidarite členských krajín. Súdny dvor EÚ (SD EÚ) 6.9.2017 zamietol žaloby SR a Maďarska namierené proti rozhodnutiu Rady (EÚ) 2015/1601 z 22.9.2015 o zavedení dočasných

¹ MZVaEZ 14.12.2017 schválilo Konceptiu Národného konventu o EÚ v roku 2018. Národný konvent plánuje využívať jednotnú značku (branding) strategickú komunikáciu MZVaEZ SR o EÚ #MYSMEEÚ, ktorý nadväzuje na odštartovanú komunikačnú kampaň #WeAreNATO (spomenutú v 4. kapitole materiálu).

opatrení v oblasti medzinárodnej ochrany v prospech Talianska a Grécka (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 80). SD EÚ však zároveň potvrdil, že účinky napadnutého rozhodnutia Rady pominuli 26.9.2017. Samity lídrov v roku 2018 by preto o. i. mali priniesť aj odpoveď na riešenie problémov migrácie. V rámci internej dimenzie bude SR naďalej dôsledne odmietat' zavádzanie akýchkoľvek povinných a automatických prerozdeľovacích mechanizmov utečencov. V rámci externej dimenzie nelegálnej migrácie zostáva prioritou SR dôsledná ochrana vonkajších hraníc EÚ, riešenie migračných tlakov v krajinách pôvodu, vrátane spolupráce s krajinami, ktoré v daných regiónoch môžu pomôcť, najmä s Egyptom, ktorý môže zohrať dôležitú úlohu v stabilizácii Líbye.

Viacročný finančný rámec po roku 2020

Z hľadiska SR bude v roku 2018 dôležitý začiatok diskusií o budúcom Viacročnom finančnom rámci. Budeme sa zasaďovať o prijatie ambiciózneho finančného rámca, ktorý bude schopný reagovať na nové výzvy stojace pred EÚ a zároveň podporovať tradičné politiky Únie, najmä politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku.

Rokovania o brexite

Po notifikácii Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (UK) z marca 2017 sa rozbehli formálne procedúry smerujúce k jeho vystúpeniu z EÚ v marci 2019. SR sa aktívne podieľala na tvorbe a prijímaní rámcových dokumentov EÚ týkajúcich sa rokovaní, pričom sa výrazne zamerala najmä na otázky práv občanov ČS EÚ žijúcich v tejto krajine a finančného vyrovnania. V prvej z priorit môžeme konštatovať uspokojujúci pokrok, ktorý by mal zaručiť našim občanom už žijúcim v UK dostatočnú úroveň práv aj po vystúpení krajiny z EÚ, a to vrátane adekvátneho sociálneho a dôchodkového zabezpečenia. Rovnako v prípade druhej priority môžeme považovať pokrok v rokovaníach za uspokojivý. S brexitom súviselo aj presídlenie dvoch európskych agentúr z Londýna. Ide o presídlenie bankovej agentúry a agentúry pre lieky a liečivá (EMA) do niektorého z hlavných miest členských krajín EÚ. Pre SR je značným sklamaním, že napriek veľmi dobrému hodnoteniu kandidatúry SR na sídlo EMA zo strany EK a faktu, že v SR nesídlí žiadna z európskych agentúr, v rozhodovaní neboli zohľadnené tieto skutočnosti. Slovensko v hlasovaní (20.11.) Rady pre všeobecné záležitosti tak skončilo na nepostupovom (štvrtom) mieste. SR považuje za dôležité, aby bol výber v budúcnosti založený na kvalite ponúk, prebiehal transparentne a najmä podľa platných pravidiel.

Európska rada na svojom zasadnutí (15.12.) deklarovala dosiahnutie „dostatočného pokroku“ a posunula rokovania o brexite do druhej fázy. V rokovaníach bude naše úsilie v roku 2018 smerovať k začatiu rokovaní o prechodných opatreniach a o rámci budúcich vzťahov. Záujmom SR je, aby sa eliminovala možnosť tzv. tvrdého brexitu, kedy by UK opustila EÚ bez dohody.

Problém dvojakej kvality výrobkov

Vďaka konzistentným snahám SR o komunikovanie témy, problém dvojakej kvality výrobkov vôbec, nielen potravín, nadobudol celoeurópsky rozmer, ktorému začali venovať adekvátnu pozornosť členské štáty i európske inštitúcie. Vyvrcholením iniciatívnych aktivít SR bol úspešný **Spotrebiteľský samit**, ktorý sa uskutočnil 13. 10. 2017 v Bratislave za účasti ČS EÚ, zástupcov EK a Európskeho parlamentu, združení spotrebiteľov, výrobcov a obchodu. Väčšina účastníkov sa zhodla, že dvojaká kvalita výrobkov naruša princípy fungovania jednotného trhu EÚ, preto treba naďalej vyvíjať celoeurópske úsilie pri jej odstraňovaní. V dôsledku pôsobenia SR sa začali formulovať opatrenia na odstránenie tejto nekalej praxe. SR bude aj počas roka 2018 aktívne prispievať k odstraňovaniu problému

dvojakej kvality výrobkov. Prínosným v tomto smere bude harmonizované testovanie pod záštitou EK.

Sociálna oblasť

V sociálnej oblasti sa podarilo dohodnúť na pozícii Rady k smernici o vysielaní pracovníkov. Na Sociálnom samite v Göteborgu (17.11.) podpísali hlavní predstavitelia EK, EP a Rady EÚ vyhlásenie k Európskemu pilieru sociálnych práv. V r. 2018 sa očakávajú ďalšie rokovania o legislatívnych návrhoch v rámci balíka mobility, ako i konkretizácia sociálneho piliera v podobe návrhov EK, čo podobne ako PESCO je príkladom hlbšej sektorálnej integrácie.

2. Bezpečný a demokratický svet

Aktualizovaná **Bezpečnostná stratégia SR**² potvrdila euroatlantickú zahranično-politickú príslušnosť ako výraz strategického záujmu SR. V priebehu r. 2017 sa podarilo rozpracovať koncepciu boja proti hybridným hrozbám v SR, pokračovali práce na Analýze bezpečnostného systému SR. Dôležitým príspevkom naďalej budú aktivity strategickkej komunikácie na MZVaEZ SR, ktorých zmyslom je dialóg štátu najmä s domácou verejnosťou, tretím sektorom atď., predovšetkým o základných, hodnotových či geopolitických potrebách a záujmoch našej spoločnosti v dlhodobom horizonte.³

Severoatlantická aliancia

Stretnutie hláv štátov a vlád členských krajín NATO v máji 2017 v Bruseli zdôraznilo silnú transatlantickú jednotu, solidaritu a odhodlanie spojencov ku kolektívnej obrane, ako aj ambicióznejšiu úlohu NATO v oblasti boja proti terorizmu. SR informovala o svojich zámeroch naplňať záväzky zo samitu vo Walese v oblasti obranných výdavkov, ktoré do roku 2020 dosiahnu úroveň 1,6 % HDP s cieľom smerovať k 2% HDP do roku 2024. Na podporu tohto cieľa prijala NR SR v apríli 2017 deklaráciu vyjadrujúcu celospoločenskú podporu pre zdrojové zabezpečenie obrany.

SR vyslala na výcvikovú misiu do Lotyšska vojenskú jednotku ako príspevok k opatreniam NATO na podporu bezpečnosti Pobaltia a Poľska. Do Lotyšska, už v rámci posilnenej predsunutej prítomnosti NATO, nasadí SR 152-člennú mechanizovanú rotu opäť od júna 2018.

V rámci posilňovania stability za hranicami NATO súhlasila SR so zapojením Aliancie do Globálnej koalície pre porážku ISIS. Na podporu obranných a bezpečnostných kapacít Iraku koncom roka 2017 uskutočnili OS SR v Iraku základný kurz v oblasti odminovania. V roku 2018 sú plánované ďalšie výcvikové kurzy v Iraku, a to v oblasti odminovania, ako aj opráv a údržby vojenskej techniky sovietskeho pôvodu. SR pokračovala vo vojenskej účasti v misii Rozhodná podpora (*Resolute Support*) v Afganistane a

² Bezpečnostnú stratégiu SR schválila 4.10.2017 vláda SR (uznesenie č. 459/2017). Na báze hodnôt a princípov SR identifikuje svoje bezpečnostné záujmy, charakterizuje bezpečnostné prostredie a stanovuje spôsob presadzovania týchto záujmov prostredníctvom bezpečnostnej politiky. Na bezpečnostnú stratégiu nadväzujú parciálne strategické dokumenty (Obranná stratégia SR, Vojenská stratégia SR). Triáda strategických dokumentov SR poukazuje na vývoj v bezpečnostnej oblasti, v ktorej konfrontácia s novými výzvami stiera hranice medzi vnútornou a vonkajšou dimenziou bezpečnosti a vyvoláva nutnosť vnímať bezpečnosť ako komplexný fenomén.

³ SR sa v roku 2017 zapojila do prvej fázy komunikačnej kampane NATO „#WeAreNATO“, ktorej cieľom je informovať o význame členstva v Aliancii. V roku 2018 sa bude realizovať program strategickkej komunikácie o západnom civilizačnom ukotvení Slovenska, využívajúc významné výročia (100 rokov od vzniku 1. ČSR, 50 rokov od reformného procesu Pražskej jari, 25 rokov od vzniku SR).

v poskytovaní dobrovoľného finančného príspevku 500 000 USD ročne na udržateľnosť afganských národných bezpečnostných síl.

SR považuje vstup Čiernej hory do NATO v júni 2017 za jej úspech a reformný výkon, ktorý je inšpiráciou pre ostatné krajiny regiónu. SR podporuje politiku otvorených dverí NATO, pretože prináša stabilitu a bezpečnosť. Vstup ďalších štátov je aj našim záujmom. SR vykonávala úlohu vedúcej krajiny Zvereňeneckého fondu NATO pre Ukrajinu v oblasti likvidácie výbušnej munície a boja s improvizovanými výbušnými zariadeniami s poskytnutím civilného experta. SR sa tiež zasadzovala za prehĺbenie praktickej a politickej spolupráce NATO s Gruzínskom.

SR na pôde EÚ a NATO pracovala na naplňaní a rozširovaní balíka 42 aktivít nadväzujúcich na Spoločnú deklaráciu o zintenzívnení spolupráce medzi oboma organizáciami (Varšava 2016). V úsilí o prehĺbenie spolupráce NATO a EÚ bude SR pokračovať aj v roku 2018, aby táto dostala konkrétne kontúry.

Hlavným cieľom „adaptačného“ samitu NATO, ktorý sa uskutoční 11. - 12. júla 2018 v Bruseli, bude určiť ďalšie smerovanie a tempo prispôsobovania Aliancie na zmeny v bezpečnostnom prostredí. Záujmom SR je vytvoriť a zachovať politickú a obrannú kontinuitu pokrývajúcu požiadavky na obranu a bezpečnosť všetkých spojencov. SR bude podporovať pokračovanie politiky NATO vo vzťahu k Rusku, ktorá kombinuje posilňovanie obranných spôsobilostí s pragmatickým dialógom. Naďalej bude pozornosť venovať aj reakcii na hybridné hrozby a rast vnútornej odolnosti členských štátov.⁴

SR bude presadzovať udržanie pozitívnej dynamiky v integračných procesoch krajín aspirujúcich na členstvo v NATO. SR aj v budúcom roku podporí šírenie stability mimo územia Aliancie prostredníctvom Ozbrojených síl SR (OS SR) pôsobiacich v Iraku či Afganistane, ako aj civilných expertov v rámci asistenčných aktivít NATO pre Ukrajinu a Gruzínsko.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ

V rámci naplňania Globálnej stratégie EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Slovensko realizovalo svoj záujem prístupom k PESCO zriadenom v zmysle Bratislavského vyhlásenia a Bratislavského plánu (9/2016). PESCO je záväzným rámcom na realizáciu zvýšených investícií do obrany zainteresovaných členských krajín. Pre SR je v tejto súvislosti dôležitý aj program rozvoja európskeho obranného priemyslu a zapojenie slovenských malých a stredných podnikov do vývoja a vylepšovania viac harmonizovaných obranných spôsobilostí, preto SR v rámci prvej vlny projektov PESCO úspešne navrhla svoj vlastný projekt EuroArtillery zameraný na nepriamu palebnú podporu. Závazky v rámci PESCO určia (popri projektoch OS SR) ďalšiu konkrétnu podobu tomu, ako bude SR postupovať pri budovaní moderných a akcieschopných ozbrojených síl. Vstup do PESCO znamená pre SR aj vyššie nároky na účasť v misiách a operáciách krízového manažmentu EÚ⁵.

V roku 2017 SR potvrdzovala svoju pozíciu spoľahlivého partnera v medzinárodnom krízovom manažmente pokračujúcou angažovanosťou v operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine. Vzhľadom na to, že Slovensku nie je ľahostajná bezpečnosť v južnom susedstve EÚ, a chce naplňovať koncept efektívnej solidarity, historicky prvýkrát sa zapojilo aj

⁴ V súlade s aktualizovanou Bezpečnostnou stratégiou SR (2017) patrí medzi hlavné bezpečnostné záujmy SR aj zaistenie kybernetickej bezpečnosti a kybernetickej obrany štátu (kap. II, bod 6, písmeno e).

⁵ Návrh zámeru SR participovať na PESCO schválila vláda SR 8. 11. 2017 (uznesenie č. 522/2017). Následne (29.11.2017) vláda SR schválila (uznesenie 562/2017) Návrh Stratégie národného plánu implementácie záväzkov a kritérií vyplývajúcich z účasti SR na PESCO. Národný plán implementácie preto definuje spôsob postupného naplňovania záväzkov v oblasti zdrojov, harmonizácie obranného plánovania, zvýšenia nasaditeľnosti síl, odstraňovania nedostatkových spôsobilostí a spoločných projektov.

do námornej operácie EUNAVFOR MED Sophia v Stredozemnom mori vyslaním jednotky Vojenskej polície SR. Tieto príspevky budú pokračovať aj v roku 2018.

V roku 2018 sa SR sústreďí na zlepšenie svojich kapacít na efektívne využívanie nových európskych nástrojov podpory v oblasti bezpečnosti a obrany, predovšetkým Európskeho obranného fondu (EDF), Koordinovaného medziročného prehľadu o obrane (CARD) a Európskeho programu rozvoja obranného priemyslu (EDIDP).

3. Regionálna a bilaterálna spolupráca v rámci EÚ

Regionálna spolupráca

Vyšehradská skupina (V4) ostáva pre SR prvou voľbou v prirodzenej snahe nachádzať spojencov v blízkom geografickom okolí pri presadzovaní našich záujmov. Aktuálne medzinárodné dianie len potvrdilo váhu a význam „značky“ V4 zo strany EÚ a ďalších relevantných aktérov európskej a globálnej politiky. Hoci zvonka býva pohľad na V4 často kritický a posudzovaný najmä vlastnou optikou externých hodnotiteľov, pre budovanie koaličného potenciálu a presadzovanie záujmov SR v Európe a vo svete je V4 naďalej formátom strategického významu. Je hodnotou, ktorú treba kultivovať, hľadať prieniky, ktoré prinesú výsledky s pridanou hodnotou. Aj v uplynulom období sa potvrdila blízkosť pozícií a synergia vyšehradských partnerov v otázkach, ktoré sú stredobodom pozornosti vlády SR, či už ide o presadzovanie rovnakej kvality výrobkov v EÚ, migračnú politiku, alebo spoločný príspevok krajín V4 k Rímskej deklarácii. Predsedníctva Poľska a Maďarska vo V4 ďalej rozvíjali politický dialóg v rozšírenom formáte V4+ s krajinami blízkeho susedstva (západný Balkán, východní partneri), členskými štátmi EÚ (NSR, Francúzsko, Benelux, Nordicko-baltická osmička, Rakúsko, Chorvátsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Grécko), ale aj s partnermi zo vzdialenejších regiónov (Egypt, Izrael).

Príspevkom k rozvoju regionálnej spolupráce bol v roku 2017 aj samit zástupcov rezortov práce vo formáte V4+Rumunsko a Srbsko iniciovaný SR s cieľom zefektívniť boj s nelegálnym zamestnávaním. Výstupom samitu bola dohoda o zabezpečení operatívnej výmeny informácií inšpekcií práce a inštitúcií pre sociálne zabezpečenie. SR tiež **predsedala** Konferencii ministrov **Medzinárodného vyšehradského fondu (MVF)**, v rámci ktorej iniciovala vypracovanie a schválenie nových pravidiel strategického riadenia MVF.

V júli 2018 preberie SR od Maďarska **ročné rotujúce predsedníctvo V4**⁶. Naše v poradí piate predsedníctvo V4 bude jednou z hlavných zahranično-politických **priorít** na roky 2018 a 2019. Do realizácie predsedníctva sa aktívne zapoja všetky ústredné orgány štátnej správy SR. Cieľom predsedníctva bude vyzdvihnúť dynamiku a potenciál krajín V4 zameraný na ďalšie prehĺbenie európskej integrácie a ukázať, že členstvo SR vo V4 je komplementárne k nášmu členstvu v EÚ i v národných snahách byť v jadre európskej integrácie. Hlavným mottom predsedníctva bude „Dynamický Vyšehrad pre Európu“. V synergii s európskymi prioritami budú leitmotívmi slovenského predsedníctva silná Európa, bezpečné prostredie a inteligentné riešenia.

V pozícii lídra **Slavkovského formátu (S3)** (7/ 2016- 7/2017) **SR** iniciovala plán trilaterálnej spolupráce s Českom a Rakúskom na ďalšie ročné obdobie. Našou ambíciou je naďalej využívať S3 ako pragmatický nástroj spolupráce najmä vo vybraných sektorových oblastiach (dopravná infraštruktúra, duálne vzdelávanie, priemysel 4.0., energetická bezpečnosť). Schôdzka predsedov vlád krajín S3 a francúzskeho prezidenta E. Macrona

⁶ MZVaEZ SR v decembri 2017 schválilo Informáciu k programovému zameraniu a organizačno-technickému zabezpečeniu prípravy a realizácie predsedníctva SR vo V4 (júl 2018 – jún 2019). Z informácie vyplýva, že do konca mája 2018 schválili materiál Program predsedníctva SR vo V4 (júl 2018 – jún 2019).

v rakúskom Salzburgu (8/2017) potvrdila, že S3 je perspektívnou platformou aj pre koordináciu európskych záležitostí, čo jej dáva opodstatnenie.

Aj krajiny **Stredoeurópskej iniciatívy** (SEI) sa v roku 2017 zamerali na aktuálne otázky riešenia migračnej krízy, na posilnenie infraštruktúrnej prepojenosti a približovanie sa nečlenských krajín k EÚ. Samit predsedov vlád SEI (12/2017 Minsk) schválil **Akčný plán na roky 2018 – 2020**.

Vzťahy so susednými krajinami

Kľúčovým momentom nadštandardných vzťahov s **Českou republikou** bolo 5. spoločné zasadnutie vlád SR a ČR v Ledniciach (9/2017). V kontexte prípravy osláv významných spoločných výročí v roku 2018 vyhlásili premiéri oboch krajín rok 2018 za rok slovensko-českej a česko-slovenskej vzájomnosti. Bol ukončený proces ratifikácie Zmluvy medzi SR a ČR o spolupráci pri vzájomnej ochrane vzdušného priestoru. V oblasti vnútra bola naštartovaná spolupráca pri testovaní cezhraničných systémov elektronických identít v zmysle legislatívy EÚ. V nadchádzajúcom roku „osmičkových“ výročí budeme klásť osobitný dôraz na realizáciu spoločných projektov pripomenutia si významných udalostí novodobých dejín a prezentáciu úspešných príbehov oboch národov a štátov aj v medzinárodnom kontexte.

Dôkazom kvality vzťahov s **Polskom** (PL) bola vysoká frekvencia stretnutí na najvyššej úrovni (2. spoločné zasadnutie vlád, 3. spoločné rokovane predsedníctiev NR SR a Sejmu PL, štyri schôdzky prezidentov). V oblasti obrannej spolupráce začalo fungovať Kontrarozviedne centrum výnimočnosti NATO v Krakove, kde je SR spolu s PL vedúcou krajinou. Pokračovala cezhraničná spolupráca v rámci 3 pohraničných euroregiónov, ktorá sa v rámci programového obdobia 2014-2020 zameriava na rozvoj cestového ruchu, ochranu historického dedičstva a kultúrnu výmenu. V roku 2018 sa SR sústreďí na zachovanie intenzity politického dialógu, vrátane zorganizovania ďalšieho spoločného zasadnutia vlád na území SR.

V uplynulom období nastal posun pri posilnení dopravnej a energetickej infraštruktúry s **Mad'arskom**. Začiatok výstavby ďalšieho mosta spájajúceho mestá Komárno a Komárom po oboch stranách Dunaja s využitím zdrojov EÚ je ďalším symbolickým krokom odstraňovania bariér z minulosti. Dôležitým medzníkom posilňovania energetickej bezpečnosti boli aj podpis zmluvy o výstavbe cezhraničných elektrických vedení a memoranda o porozumení o plynovode Eastring. Po zasadnutiach zmiešaných komisií, dopravno-infraštruktúrnej a hospodárskej, sa v roku 2018 očakáva zdynamizovanie ich činnosti.

Hlavnými udalosťami v relácii s **Rakúskom** (AT) boli nástupná návšteva novozvoleného prezidenta AT v Bratislave a rokovania MiZVaEZ SR s rakúskym partnerom vo Viedni. Stretnutia potvrdili blízkosť postojov k aktuálnym zahraničnopolitickým a európskym otázkam. Vo februári 2018 je plánovaná recipročná návšteva prezidenta SR v Rakúsku. Prioritou bude tiež nadviazanie spolupráce s novou vládou vo Viedni, a to aj vzhľadom na rakúske predsedníctvo v EÚ v druhom polroku 2018. Nová MiZV AT K. Knaissl 10. 1. 2018 navštívila SR ako vôbec prvú krajinu. SR má taktiež záujem v roku 2018 pokročiť v projektoch cezhraničnej dopravnej infraštruktúry.

Ďalšie európske krajiny

Nóvmom vo vysoko rozvinutých vzťahoch s **Nemeckom** (NSR) bolo podpísanie Memoranda o prehĺbenom dialógu na úrovni ministrov zahraničných vecí. Memorandum vnieslo do spolupráce s NSR ďalšie prvky štruktúrovanosti a pravidelnosti na úrovni vládnych orgánov. V roku 2018 sa očakáva podpísanie tzv. Akčného plánu spolupráce, ktorý bude zahŕňať programy spolupráce jednotlivých rezortov vlád SR a NSR. Potvrdením nadštandardných bilaterálnych vzťahov s NSR je ďalší rast obchodnej výmeny, ktorý v roku

2017 (1.-10.) predstavoval viac ako 20 mld. EUR, čím NSR naďalej zostáva najväčším obchodným partnerom SR.

Nástupom novej administratívy sa v priebehu roka 2017 zintenzívnili vzťahy SR s **Francúzskom** (FR) predovšetkým v oblasti európskej agendy. Na rokovaníach PV SR R. Fica s prezidentom E. Macronom sa dosiahli konkrétne výsledky vo viacerých európskych politikách – migrácia, revízia smernice o vysielaní pracovníkov a PESCO. V rámci bilaterálnej spolupráce SR-FR sa začali práce na novom – 3. Akčnom pláne strategického partnerstva 2018-2023, ktorý podporí rozvoj vzájomnej politickej aj sektorovej spolupráce v nadchádzajúcom päťročnom období. Strategické smerovanie bilaterálnych vzťahov v r. 2018 by mala zároveň potvrdiť oficiálna návšteva prezidenta FR v SR, ako aj účasť najvyšších predstaviteľov SR na spomienkovom podujatí v Darney, pri príležitosti 100. výročia vzniku 1. ČSR aj vďaka zásadnému podielu Francúzska.

Dianie v **Spojenom kráľovstve**, ako aj vzťahy UK s EÚ a jej členskými štátmi v roku 2017 determinovalo rozhodnutie UK vystúpiť z EÚ. Vzhľadom na to, že vývoj rokovania v roku 2017 v plnej miere potvrdil mimoriadnu zložitost' riešenia odchodu krajiny z EÚ, rokovania o brexite si budú evidentne vyžadovať zintenzívnenie v roku 2018. Možno predpokladať, že rokovania sa po završení prvej fázy sústredia na usporiadanie budúcich vzťahov UK s EÚ. V roku 2018 bude SR bilaterálne s UK presadzovať úzke vzťahy osobitne vzhľadom na implikácie v hospodárskej oblasti (vrátane priamych zahraničných investícií).

4. Vonkajšie vzťahy EÚ a bilaterálna spolupráca s ďalšími partnermi

Západný Balkán a Turecko

SR svojím konzistentným a aktívnym pôsobením prispela k zmene politickej klímy vo vzťahu k integrácii krajín regiónu **západného Balkánu** (ZB) do EÚ. Potvrdením tejto zmeny je aj vyjadrenie predsedu EK J.-C. Junckera, ktorý v septembrovej správe o stave Únie oznámil vypracovanie „Stratégie pre úspešné pristúpenie Srbska a Čiernej Hory do EÚ“. SR sa v záujme posilňovania dynamiky a kredibility integrácie krajín západného Balkánu do EÚ v roku 2018 zameria na podporu implementácie uvedenej Stratégie v celom regióne ZB.

Za účelom ochrany srbsko-bulharskej hranice v rámci boja proti nelegálnej migrácii bolo do **Srbska** vyslaných 45 slovenských policajtov. V reakcii na rast dopytu na trhu práce v SR a s tým súvisiacim nárastom počtu zamestnaných občanov Srbska v SR, podpísali ministri práce (13.11.) protokol o spolupráci pri prevencii a odhaľovaní nelegálneho zamestnávania zahraničných pracovníkov v oboch krajinách.

Čierna Hora (ČH) sa aj vďaka dlhodobému a konzistentnému úsiliu slovenskej diplomacie stala v júni 2017 dvadsiatym deviatym plnoprávnym členom NATO. Nadštandardné bilaterálne vzťahy sa odzrkadlili v intenzívnej stykovej činnosti na najvyššej úrovni, vrátane historicky prvej návštevy predsedu NR SR v ČH. SR bude aj naďalej všestranne podporovať ČH v jej integračných ambíciách do EÚ.

V roku 2018 sa SR sústredí na odovzdávanie skúseností a poznatkov z prístupového procesu do EÚ z oblasti verejných financií, verejnej správy a ekonomiky.

SR vo vzťahu k **Macedónsku** prispela k demokratickému prechodu politickej moci na reformne orientovanú exekutívu, poskytla unikátnu expertízu otvorením a spolufinancovaním Národného konventu o EÚ a pomáhala krajine pri manažmente migračnej krízy vyslaním 110 príslušníkov Policajného zboru do spoločných hliadok na macedónsko-grécku hranicu. Pre rok 2018 boli takto vytvorené podmienky pre zúročenie politickej a expertnej podpory najmä v dynamizácii obchodno-hospodárskej spolupráce.

Záujmom SR naďalej zostáva podpora úsilia **Bosny a Hercegoviny** pri implementácii reformnej a integračnej agendy s cieľom splniť podmienky pre udelenie statusu kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ. Ako kontaktná ambasáda NATO bude SR stimulovať diskusiu

o súčasných bezpečnostných hrozbách a vyvinie úsilie s cieľom zabrániť možným predvolebným i povolebným blokádami pri konštituovaní parlamentov a vlád.

SR bude naďalej podporovať iniciatívy, ktoré sú v súlade so socioekonomickým rozvojom **Kosova**, ako aj implementáciu Stabilizačnej a asociačnej dohody (SAA) krajín ZB s EÚ. Naďalej zostáva v platnosti principiálny postoj SR spočívajúci v neuznaní Kosova ako subjektu medzinárodného práva.

Bilaterálne návštevy zamerané na podporu integračného procesu **Albánska** prispeli k pripravenosti krajiny otvoriť prístupové rokovania s EÚ. SR je pripravená toto otvorenie podporiť za predpokladu naplnenia stanovených podmienok.

Komplikovaný regionálny vývoj, pretrvávajúci výnimočný stav a s tým súvisiaca zložitá vnútropolitická situácia negatívne vplyvajú na integračný proces **Turecka** do EÚ. Napriek uvedenému implementácia migračnej dohody úspešne pokračovala. SR sa bude usilovať o navrátenie relácie TR - EÚ do pôvodnej roviny produktívnej pre obe strany. V politike SR voči Turecku bude v roku 2018 prevládať podpora dialógu na všetkých úrovniach, vrátane občianskej spoločnosti a demokratických inštitúcií.

Ruská federácia, Ukrajina, Východné partnerstvo

V roku 2017 bola zachovaná dobrá úroveň bilaterálnych vzťahov SR s **Ruskom**. Rokovanie ministrov zahraničných vecí SR a RF v Kaliningrade (6.6.2017) potvrdilo udržanie pozitívnej dynamiky v bilaterálnej relácii a oficiálna návšteva predsedu NR SR v Moskve (12.-15.11.2017) zase užitočnosť pokračovania pragmatického dialógu na parlamentnej úrovni.

SR podporovala pokračovanie dialógu **EÚ – Rusko** predovšetkým vo vzťahu k riešeniu medzinárodných problémov: napr. iránsky jadrový program a prijatie Spoločného komplexného akčného plánu (Joint Comprehensive Plan of Action - JCPOA), boj proti terorizmu, diplomatický dialóg s cieľom ukončiť konflikt v SY, denuklearizačné snahy v reakcii na situáciu v KLDR, diskusia o fungovaní a reforme OSN a i. Limitujúcim faktorom v rozvoji bilaterálnej spolupráce však zostáva anexia Krymu a destabilizácia situácie na Donbase a s tým spojené sankčné opatrenia EÚ voči RF.

V roku 2018 bude SR v bilaterálnych vzťahoch s RF prednostne rozvíjať projekty hospodárskej, kultúrnej a vzdelávacej spolupráce. V záujme usporiadania budúcich vzťahov s RF bude SR naďalej podporovať intenzívny dialóg v rámci EÚ o ich ďalšom smerovaní, vrátane obnovenia rokovaní RF s EÚ na najvyššej politickej úrovni.

Ukrajina je naším susedom a dôležitým záujmom SR je udržanie jej suverenity a teritoriálnej integrity. SR zachovávala pozíciu založenú na odsúdení anexie Krymu a destabilizácie Donbasu. V rámci spoločnej pozície EÚ trvala SR na plnej implementácii Minských dohôd, ktoré sú podmienkou na prehodnotenie sankcií voči Ruskej federácii. Podporili sme taktiež približovanie Ukrajiny k EÚ, ktoré vnímame ako spôsob stabilizácie priestoru na východ od našich hraníc. Uznávame európske aspirácie Kyjeva a jeho snahu o politickú asociáciu a hospodársku integráciu s EÚ. Stretnutia prezidenta SR (11. 6. a 20.9.) a predsedu vlády SR (24.11.) s ukrajinským prezidentom P. Porošenkom potvrdili dobrú úroveň dvojstranných vzťahov a susedskej spolupráce, ako aj pretrvávajúcu slovenskú politickú podporu európskemu smerovaniu Ukrajiny formou podpory reformného procesu, odovzdávania skúseností atď.

Východné partnerstvo (VP) je živý, neustále sa rozvíjajúci projekt. Ovplyvňuje ho vnútorná situácia v partnerských krajinách VP, v samotnej EÚ, vývoj v ďalších regiónoch a aj udalosti na medzinárodnej scéne. SR oceňuje výsledky, ktoré východní partneri dosiahli v prehlbovaní vzťahov medzi sebou, ale najmä s EÚ. Práve vzťahy EÚ so štátmi VP sa za rok 2017 významne zlepšili. Začiatkom septembra 2017 nadobudla účinnosť asociačná dohoda

EÚ s Ukrajinou⁷. Úspešne bola zavŕšená vízová liberalizácia a občania ďalších dvoch partnerských krajín – Gruzínska (marec 2017) a Ukrajiny (jún 2017) - môžu cestovať (popri obyvateľoch Moldavska) do Schengenskej zóny bez víz. Na okraj samitu VP v Bruseli (24.11.) bola podpísaná nová Dohoda o komplexnom a rozšírenom partnerstve medzi EÚ s Arménskom (*CEPA - Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement*), intenzívne sa v priebehu roka rokovalo o novej rámcovej dohode EÚ s Azerbajdžanom. K dosiahnutým výsledkom prispelo aj Predsedníctvo SR v Rade EÚ, ktoré program VP zaradilo medzi svoje priority a sústredilo sa na zintenzívnenie politického dialógu s partnermi na najvyššej úrovni.

Najdôležitejším momentom vzťahu EÚ ku krajinám VP bol 5. samit VP (Brusel, 24.11.2017), ktorý určil smerovanie na ďalšie obdobie v politickej oblasti aj v sektorálnych otázkach. SR sa aktívne podieľala na príprave spoločného vyhlásenia samitu, zasadzovala sa o intenzifikáciu VP a vzťahov EÚ so všetkými partnerskými krajinami, pričom dôraz kládla na implementáciu štrukturálnych reforiem východných partnerov, vytváranie vhodného investičného a podnikateľského prostredia, zlepšenie situácie v oblasti ľudských práv a spolupráce s občianskou spoločnosťou. V roku 2018 bude SR pokračovať v intenzívnom dialógu s krajinami VP v záujme pokračovania v reformnom procese (reforma súdnictva, daňového a sociálneho systému, školstva, zdravotníctva, boj s korupciou a i.) a tým prehlbovania partnerstva s EÚ.

Transatlantické vzťahy

V roku 2017 pokračoval intenzívny politický dialóg a praktická spolupráca so **Spojenými štátmi americkými** ako kľúčovým strategickým spojencom SR. Slovenská diplomacia rýchlo nadviazala kontakty s novou administratívou prezidenta D. Trumpa, čo potvrdilo aj stretnutie MiZVaEZ SR s rezortným partnerom R. Tillersonom (8.5.2017, Washington). Ako svoju prioritu SR zdôrazňovala pevnú transatlantickú väzbu a rozvíjanie pragmatickej spolupráce medzi EÚ a USA. Bilaterálna spolupráca bola intenzívna hlavne v oblasti obrany a bezpečnosti, USA však tiež podporili rozvojové projekty SlovakAid v krajinách západného Balkánu a Východného partnerstva. Návšteva prezidenta SR v Silicon Valley (september 2017) prispela k rozvoju spolupráce v oblasti vedy a inovácií. Prioritou pre nadchádzajúci rok bude pripomenutie si významných historických výročí SR a pozitívnej úlohy USA v slovenských dejinách 20. storočia aj za účasti najvyšších amerických predstaviteľov. Zameriame sa na ďalšie posilňovanie transatlantických vzťahov vrátane partnerstva EÚ s USA v oblastiach spoločného záujmu – boj proti terorizmu, riešenie hybridných hrozieb, energetická bezpečnosť a zintenzívnenie rozvojovej spolupráce. Budeme pokračovať v rozvíjaní vzťahov so štátom Indiana ako strategickým partnerom v rámci USA. Podporíme prípadné obnovenie rokovaní EÚ s USA o odstránení bariér vo vzájomnom obchode.

V roku 2017 sa začala predbežne uplatňovať Komplexná hospodárska a obchodná dohoda medzi EÚ a Kanadou (Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA) a Dohoda o strategickom partnerstve medzi EÚ a Kanadou (Strategic Partnership Agreement - SPA), ktoré vytvárajú platformu pre prehlbovanie politických väzieb a zvýšenia obchodnej výmeny aj medzi SR a Kanadou. Oslavy 150. výročia založenia **Kanady** v r. 2017 boli využité na zintenzívnenie prezentácie SR ako modernej krajiny, krajanská komunita je prirodzenou a aktívnou súčasťou multikultúrnej kanadskej spoločnosti. Prioritou pre rok 2018 budú podujatia pri príležitosti osláv historických výročí medzi SR a ČR a pripomenutie si 25. výročia nadviazania diplomatických vzťahov SR - Kanada, ktoré by malo vyvrcholiť návštevou prezidenta SR v krajine.

⁷ Asociačné dohody EÚ s Gruzínskom a Moldavskom vstúpili do platnosti v júni 2014.

Ázia

SR reflektuje nárast významu regiónu Ázie vo viacerých smeroch ako presun ekonomického ťažiska z atlantického na ázijsko-pacifické pobrežie, rast mocenského potenciálu Čínskej ľudovej republiky (ČĽR) a Indie, ale aj nestabilitu na Kórejskom polostrove z hľadiska globálnej bezpečnosti. Osobitnú pozornosť bude SR v roku 2018 naďalej venovať rozvoju spolupráce s krajinami regiónu s vysokým inovačným a investičným potenciálom v oblastiach s vysokou pridanou hodnotou (najmä s Japonskom, Kórejskou republikou a Indiou). Prioritou bude aj pokračovanie pragmatických a obojstranne výhodných vzťahov so Združením národov juhovýchodnej Ázie (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN).

Úsilie slovenskej diplomacie sa prejavilo v obnovení kvality vzťahov SR s ČĽR. Spolupráca s týmto strategickým partnerom sa začala prejavovať hlavne v železničnej preprave tovaru a v oblasti ciel⁸. Aj do budúcnosti bude SR aktívne pristupovať k iniciatíve ČĽR a kontinentálnych krajín ASEAN na vybudovanie železničného prepojenia ázijského regiónu s Európou (One Belt One Road Initiative). V roku 2018 má SR taktiež záujem pokračovať v rozvoji spolupráce s ČĽR v oblasti poľnohospodárstva.

Latinská Amerika a Karibik

SR pokračovala v procese oživovania dialógu s krajinami regiónu osobitne v obchodno-ekonomickej dimenzii a v spolupráci na platforme EÚ. Najvýznamnejšou udalosťou bola oficiálna návšteva prezidenta SR v Mexiku (21.-23.11.2017). Prioritami nášho záujmu v oblasti bilaterálnej spolupráce budú aj naďalej Argentína, Brazília, Kuba a Mexiko, pričom prehĺbovať vzťahy by sme chceli aj s Čile, Ekvádorom, Kolumbiou a Peru. Budeme podporovať dokončenie rokovaní a podpis Asociačnej dohody medzi EÚ a Mercosur (Spoločný trh juhu -Mercado Común del Sur: regionálna dohoda o voľnom obchode medzi Brazíliou, Argentínou, Uruguajom a Paraguajom), ktorej súčasťou je dohoda o liberalizácii vzájomných obchodných vzťahov.

Blízky a Stredný východ, subsaharská Afrika

Blízky a Stredný východ (BSV) je už celé desaťročia dejiskom etnických a náboženských ozbrojených konfliktov, občianskych vojen, terorizmu, s presahom do celého sveta vrátane Európy. Spolu s Afrikou je v dlhodobu najvyššej miere zdrojom ilegálnej migrácie do Európy.

Najvýznamnejším posunom pozitívnym smerom bola porážka Islamského štátu/Daeš v Iraku ku koncu roka 2017 a jeho postupná likvidácia v Sýrii. Sýria, Irak, Turecko a Irán pozitívne vnímajú odvrátenie hrozby vyhlásenia samostatnosti Kurdov v Iraku. V Jemene sa konflikt zintenzívil s katastrofálnymi humanitárnymi dôsledkami na miestne obyvateľstvo. Po zmene vedenia na čele Saudskej Arábie narástla hrozba eskalácie konfrontácie a vážnejšieho konfliktu s Iránom o regionálne prvenstvo, ktorý sa môže rozšíriť aj do zatiaľ relatívne stabilného Libanonu. Bezpečnostno-politická situácia v Jordánsku je v dôsledku enormného počtu sýrskych utečencov a rastúceho vplyvu prívržencov moslimských radikálnych skupín tiež veľmi napätá. Negatívny vplyv na vývoj v celom regióne BSV s nepredvídateľnými dôsledkami a to nielen na blízkovýchodný mierový proces, ale aj v širšom kontexte však už teraz má uznanie Jeruzalema za hlavné mesto Izraela prezidentom USA.

⁸ Na základe memoranda o spolupráci medzi čínskym partnerom Port Dalian Authority a Železničnou spoločnosťou Cargo Slovakia bola zriadená vlaková linka kombinovanej dopravy na trase Dalian – Bratislava, v rámci ktorej 27. 10. 2017 odišiel z prístavu Dalian v ČĽR prvý skúšobný vlak cez Transsibírsku magistrálu, Ukrajinu, slovenský prekládkový terminál Dobrá až do cieľovej destinácie v Bratislavskom prístave s príchodom 13. 11. 2017. Nákladný vlak kombinovanej dopravy na tejto trase je avizovaný s týždennou periodicitou.

V otázke statusu Jeruzalema zostáva pozícia SR v súlade s ostatným vyjadrením EÚ (11.12.), nemenná, t.j. Jeruzalem ako hlavné mesto oboch štátov musí byť súčasťou mierového riešenia izraelsko-palestínskej otázky. SR naďalej považuje obnovenie priamych rokovaní na najvyššej úrovni medzi **Izraelom a Palestínou** za najlepšiu cestu pre dosiahnutie perspektívneho a dlhodobého riešenia konfliktu, na báze ktorého bude garantovaná bezpečnosť Izraela a súčasne naplnené predstavy palestínskeho národa o vlastnej štátnosti.

Vzťahy SR s **Izraelom** majú čoraz viac strategický charakter s dôrazom na ekonomické projekty, inovatívne technológie, či oblasť vedy a výskumu, ako potvrdili návštevy na vysokej úrovni, vrátane prezidenta SR v Izraeli (26.3.-30.3.). Napriek dynamickému vývoju v regióne Blízkeho a Stredného východu koncom roka a citlivosti otázok blízkovýchodného mierového procesu si SR uvedomuje potenciál rozvoja bilaterálnych vzťahov s Izraelom, okrem v uvedených oblastiach, aj v kontexte boja proti terorizmu.

Rozvoj vzťahov s arabskými krajinami v roku 2017 prebiehal bilaterálne na pracovnej úrovni a s výnimkou návštevy prezidenta SR v **Palestíne** bol prioritne orientovaný na ekonomický vektor a v jeho rámci na pritiahnutie významnejších investícií, najmä zo štátov Rady pre spoluprácu arabských štátov Perzského zálivu (Gulf Cooperation Council - GCC). Voči **arabským krajinám** (Spojené arabské emiráty, Kuvajt, Katar, Saudská Arábia) SR nadviaže na nastúpený trend s očakávaným príchodom niekoľkých väčších investorov.

Bilaterálne vzťahy s **Iránom** pokračovali na skonsolidovanej politickej úrovni, s orientáciou na rast ekonomickej spolupráce a najmä na dodržiavanie a zachovanie JCPOA.

Z krajín severnej Afriky sa nedarí uspokojivo riešiť situáciu v **Líbyi**, kam sa presúvajú aktivity porazeného Daeš. Navyše je aj východiskovým štátom pre nelegálnu migráciu zo subsaharskej Afriky smerom do Európy so všetkými negatívnymi implikáciami.

S krajinami **subsaharskej Afriky** bol v roku 2017 bilaterálny dialóg na pracovnej úrovni s výnimkou historicky prvej oficiálnej návštevy prezidenta SR do subsaharskej Afriky v Keni (2/2017), jej hlavným obsahom bola ekonomická dimenzia s významným podielom slovenskej ODA v tejto prioritnej krajine. V budúcom roku očakávame rovnaký trend, avšak s možným rozšírením vzhľadom na výsledky **5. samitu EÚ – Africká únia** (29.-30.11.2017) v 4 kľúčových oblastiach prijatých na samite: zamestnanosť mladých, mier a bezpečnosť, mobilita a migrácia a dobré vládnutie, ale v závislosti od úloh v ktorých sa SR rozhodne konkrétne angažovať.

5. Efektívny multilateralizmus

Efektívny multilateralizmus je tradičný vektor zahraničnej politiky SR a jeho význam stúpa. V situácii, kedy svet čelí novým bezpečnostným výzvam, hrozbám a nestabilite sa stáva dôležitým nástrojom ich eliminácie pričom kľúčové európske a globálne inštitúcie sú priestorom pre nachádzanie riešení. SR zachytila tento trend a mimoriadne úspešne participuje na riešeniach, avšak v období 2017-2019 z úrovne riadiacich pozícií v štruktúrach OSN (Organizácia spojených národov), OBSE (Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe) a OECD (Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj).

OSN

K posunu v hodnotenom období došlo predovšetkým pri zapájaní sa SR do implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj OSN; riešenia kríz a udržiavania mieru; v otázke skutočného globálneho rozdelenia zodpovednosti, pokiaľ ide o migráciu a utečencov; boja proti terorizmu a násilnému extrémizmu; inštitucionálnych zmien a lepšej spolupráci medzi rôznymi piliermi OSN.

Významné, aj pre posilnenie celkovej medzinárodnej pozície SR, bolo zvolenie MiZVaEZ SR M. Lajčáka a následne príprava na ročný post **predsedu 72. zasadnutia VZ OSN**⁹. SR podporuje plnenie hlavných obsahových priorít predsedu, vrátane podpory reformných procesov a zefektívnenia práce VZ OSN, ako aj zosúladienie práce jeho výborov s Agendou 2030. Pozornosť venuje aj účinnejšiemu fungovaniu výborov VZ OSN a ďalších orgánov OSN.

V oblasti ľudských práv sa SR zamerala na podporu ich univerzálnosti, ktorá je jedným z hlavných predpokladov predchádzania konfliktov, bezpečnosti a rozvoja vo svete. VZ OSN 16. 10. 2017 zvolilo SR za **člena Rady OSN pre ľudské práva na obdobie rokov 2018 – 2020**. Tento úspech je výsledkom aktívneho pôsobenia slovenskej diplomacie, ale aj vysokého ľudskoprávneho profilu SR. Členstvo v Rade v roku 2018-2020 bude zamerané na prevenciu konfliktov, presadzovanie slobody vyznania a viery, boja proti extrémizmu a nenávisti, či ochranu práv detí.

SR sa tiež aktívne zúčastňovala na prácach k príprave globálneho kompaktu pre bezpečnú, riadenú a regulárnu migráciu (GCM) a globálneho kompaktu pre utečencov. Medzivládne negociácie ku GCM budú prebiehať počas 72. VZ OSN (2 -7/2018), pričom migrácia patrí medzi hlavné priority tohto zasadnutia. SR sa bude zasadzovať za prijatie kompaktov, ktoré povedú k lepšiemu uplatňovaniu ľudských práv, udržateľnému rozvoju a budú rešpektovať zásady národnej migračnej politiky SR.

SR naďalej podporuje úlohu OSN ako globálneho iniciátora a presadzovateľa riešení vo všetkých politikách. Globálna stratégia EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku potvrdzuje, že EÚ sa bude usilovať o silnú OSN, ktorá bude základným prvkom multilaterálneho usporiadania založeného na princípoch rešpektovania medzinárodného práva, jeho noriem, zásad a dohôd.

Dôležitým aspektom pôsobenia SR v OSN je aj jej účasť v mierových operáciách OSN. SR bude naďalej prispievať personálom do mierovej misie OSN na Cypre (UNFICYP), ako aj do misií OSN na Blízkom východe (UNTSO) a na Haiti (MINUSTAH).

V roku 2018 SR podporí spoločné riešenie troch kľúčových priorít OSN, predložených generálnym tajomníkom OSN - mier a bezpečnosť, rozvoj, reforma manažmentu. SR ďalej bude podporovať implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj OSN a v roku 2018 predstaví svoju prvú dobrovoľnú správu o plnení cieľov udržateľného rozvoja na národnej úrovni a tiež sa bude zasadzovať za angažované vykonávanie Parížskej dohody (klimatickej). V roku 2018 bude dôležitým politickým míľnikom podporný dialóg, ktorý bude po parížskej konferencii prvou príležitosťou na zhodnotenie úsilia o obmedzenie globálneho otepľovania. Z pozície **stáleho spolupredsedu Skupiny priateľov OSN pre reformu bezpečnostného sektora** bude SR presadzovať posilňovanie kapacít systému OSN zameraných na budovanie demokratických a inkluzívnych bezpečnostných inštitúcií. Slovenská diplomacia bude aktívne pôsobiť v záujme presadzovania kandidatúr SR v systéme OSN.

V r. 2018 bude SR pokračovať v praktickej spolupráci s UNESCO vo vybraných oblastiach, vrátane vzdelávania (so zameraním na prevenciu extrémizmu a udržateľný rozvoj), udržateľného cestovného ruchu a vodnej bezpečnosti.

Kontrola zbrojenia, odzbrojenie a nešírenie zbraní hromadného ničenia

SR v období 29.5. 2017 až 25.6.2017 **predsedala Konferencii o odzbrojení**. Vďaka aktívnemu prístupu slovenského predsedníctva sa podarilo schváliť harmonogram práce „pracovnej skupiny pre hľadanie cesty vpred“, čo umožnilo tematickú diskusiu k hlavným bodom agendy konferencie. Počas zasadnutia 1. Výboru 72. VZ OSN vystupovala SR za pragmatické a progresívne smerovanie k jadrovému odzbrojeniu cestou postupných krokov

⁹ MiZVaEZ SR M. Lajčák bol zvolený do funkcie predsedu VZ OSN dňa 31.5.2017 a svojho úradu sa ujal 12.9.2017.

zohľadňujúcich bezpečnostné prostredie. Participovala na zasadnutí 1. prípravného výboru k Hodnotiacej konferencii Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT) s cieľom konštruktívne prispieť k obnoveniu kredibility a stability globálneho režimu nešírenia. SR počas Konferencie zameranej na uľahčenie nadobudnutia platnosti Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) vyzvala zostávajúce krajiny na urýchlenú ratifikáciu CTBT. Úspešne pokračovala v implementácii Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC) a plnení úloh vyplývajúcich z jej **dvojročného členstva vo Výkonnej rade OPCW** v Haagu pričom od mája 2017 v nej SR **zastáva funkciu podpredsedu za Východoeurópsku regionálnu skupinu**. Konkrétnym vkladom SR bolo organizovanie kurzov pre inšpektorov a chemických špecialistov OPCW v Zemianskych Kostol'anoch. V roku 2017 SR zastávala aj funkciu **podpredsedu Zasadnutia zmluvných strán Dohovoru o zákaze biologických zbraní** a podieľala sa na hľadaní dohody o pracovnom programe v rámci súčasného hodnotiaceho cyklu. SR taktiež po prvýkrát vystúpila na zasadnutí zmluvných strán Dohovoru o kazetovej munícii (CCM) v Ženeve. Ďalej vystúpila na 7. zasadnutí zmluvných strán Dohovoru o zákaze protipechotných mín (APLC/Ottawský dohovor) vo Viedni, na 3. konferencii zmluvných strán Zmluvy o obchodovaní so zbraňami (ATT) a na Zasadnutí vysokých zmluvných strán Dohovoru o zákaze niektorých druhov konvenčných zbraní (CCW) v Ženeve. SR dôsledne implementuje uvedené dohovory.

Aj v roku 2018 bude SR pokračovať v posilňovaní existujúceho systému globálnych noriem, bude sa zasadzovať za ich univerzalizáciu a dôkladnú implementáciu v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia ZHN. Konkrétne pôjde o **revitalizáciu Konferencie o odzbrojení**, v rámci ktorej bude SR v prvej polovici roka 2018 **koordinátorom západnej skupiny členských krajín KO (WEOG) na obdobie 4 týždňov**. Zúčastní sa aj na zasadnutí 2. prípravného výboru k Hodnotiacej konferencii NPT, s cieľom prispieť k obnoveniu dôvery, kredibility a stability globálneho režimu nešírenia, ktorého základným pilierom je NPT. SR bude pokračovať v praktickej spolupráci s Prípravnou komisiou CTBTO v oblasti výcviku inšpektorov CTBT. SR sa aktívne zapojí do 4. Hodnotiacej konferencie zmluvných strán Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC) v Haagu, ktorá posúdi pokrok pri implementácii Dohovoru za ostatných päť rokov, ako aj do 3. Hodnotiacej konferencie Akčného programu OSN na predchádzanie, boj a elimináciu nezákonného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami v New Yorku. Bude pokračovať v zefektívnení vnútroštátneho systému politiky kontroly exportu výrobkov obranného priemyslu v súlade s medzinárodnoprávnymi záväzkami v tejto oblasti v zmysle jednotlivých ustanovení ATT.

Úspechom SR je aj prevzatie **predsedníctva Všeobecnej pracovnej skupiny Wassenaarskeho usporiadania** (od 1.1. 2018), multilaterálneho režimu na kontrolu exportu konvenčných zbraní, tovarov a technológií dvojakého použitia so sídlom vo Viedni.

Boj proti terorizmu

V roku 2017 SR participovala na ďalšom rozvoji a posilňovaní medzinárodného rámca pre boj proti terorizmu a násilnému extrémizmu a implementovala príslušné rezolúcie BR OSN, kde kosponzorovala 4 rezolúcie proti vyjadreniam a slovníku teroristov, o ochrane kultúrneho dedičstva v ozbrojenom konflikte, o ochrane kritickej infraštruktúry a vyšetrovaní zločinov Daeš spáchaných na území Iraku a o návrate zahraničných teroristických bojovníkov. V rámci Globálnej iniciatívy boja proti jadrovému terorizmu Slovensko na svojom území usporiadalo medzinárodný seminár k posilňovaniu právneho rámca pre boj proti jadrovému terorizmu. Uvedené podujatie zviditeľnilo SR na viacerých medzinárodných podujatiach (GICNT, IAEA a OSN), na ktorých boli prezentované závery a odporúčania z uvedeného podujatia. SR podporila aj členstvo NATO v Globálnej koalícii pre porážku ISIS. Na minisamite NATO v máji 2017 prezident SR oznámil zámer prispieť do boja proti

terorizmu vo forme **participácie OS SR na výcvikovej aktivite NATO v Iraku**, a to vyslaním výcvikových tímov OS SR. V nadväznosti na to NR SR v októbri schválila mandát na vyslanie príslušníkov OS SR na podporu obranných a bezpečnostných kapacít Iraku. Na výzvu Globálnej koalície pre porážku ISIS prispela SR v roku 2017 taktiež na humanitárnu pomoc pre Irak vo výške 50 000 EUR prostredníctvom OSN.

V roku 2018 bude SR participovať na rozvoji a posilňovaní boja proti terorizmu a násilnému extrémizmu v súlade s pripravovanými a schválenými rezolúciami BR OSN a závermi Rady EÚ a Európskej rady (v prevencii radikalizácie, boju proti násilnému extrémizmu, prepojenia vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, výmeny informácií a spravodajstva, posilňovania odolnosti partnerov, strategickej komunikácie, leteckej bezpečnosti, aspektov ľudských práv a rodovej rovnosti, boji proti financovaniu terorizmu, spolupráci misií a operácií SBOP s aktérmi JHA - EUROPOL, FRONTEX). Zároveň bude pripravovať **program v oblasti boja proti terorizmu pre nastávajúce predsedníctvo SR v OBSE v roku 2019**. V oblasti činnosti Globálnej koalície pre porážku ISIS bude SR kontinuálne pokračovať vo väčšej komplementárnosti rôznych iniciatív a taktiež prispeje do úsilia Globálnej koalície vo forme príspevku OS SR (aj formou pokračujúcej účasti vo výcvikovej aktivite NATO v Iraku).

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)

Slovenská republika sa snaží o zdynamizovanie procesu adaptácie OBSE na nové bezpečnostné podmienky a o riešenie aktuálnych otázok európskej bezpečnosti. Ministerská rada OBSE jednomyselne schválila rozhodnutie o predsedníctve SR v OBSE (12/2016, Hamburg). Na tomto základe sa SR začala oficiálne **pripravovať na historicky prvé predsedníctvo OBSE v roku 2019**, a to v programovej, personálnej, organizačno-logistickej a rozpočtovej oblasti. Vláda SR prijala dva koncepčné materiály¹⁰, ktoré stanovili základný rámec prípravy sa výkonu predsedníctva zohľadňujúci aj vstup SR do predsedníckej „Trojky“ OBSE už k 1.1.2018 spolu s predchodcami Rakúskom (PRES v roku 2017) a s Talianskom (PRES v roku 2018).

K príprave SR na predsedníctvo v OBSE v roku 2019 prispela aj návšteva novozvoleného generálneho tajomníka OBSE Th. Gremingera v SR 2. 10. 2017. Jej výsledkom je rozšírenie rámca bilaterálnej spolupráce SR s OBSE a vytvoreniu priestoru pre intenzívnejšiu angažovanosť SR v OBSE.

Ako člen Trojky OBSE si SR začala plniť úlohy vyplývajúce z predsedníctva v OBSE už od 1.1. 2018, keď prevzala predsedníctvo v jej dvoch orgánoch: vo **Fóre pre bezpečnostnú spoluprácu**, ktoré bude trvať do apríla 2018 a **Kontaktnej skupine partnerov OBSE pre spoluprácu v regióne Stredozemného mora**. Medzi prioritami slovenského predsedníctva vo Fóre sú podpora implementácie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1540 o nešírení zbraní hromadného ničenia, problematika ľahkých a ručných zbraní, skladovanie konvenčnej munície a opatrenia na posilnenie dôvery a bezpečnosti, reforma a riadenie bezpečnostného sektora, a regionálna spolupráca v oblasti obrany. SR bude i naďalej podporovať tzv. štruktúrovaný dialóg k existujúcim a budúcim bezpečnostným výzvam a hrozbám vo vojensko-politickej oblasti s potenciálom rozvoja ďalšej spolupráce medzi všetkými účastníkymi štátmi OBSE.

V Kontaktnej skupine partnerov OBSE pre spoluprácu v regióne Stredozemného mora sa zameria na energetickú bezpečnosť, trvalo udržateľný manažment vody, podporu

¹⁰ Návrh prípravy predsedníctva SR v OBSE v roku 2019 schválila vláda SR svojim uznesením 23.11.2016 . Následne uznesením 304/2017 z 21. 6. 2017 vláda SR schválila materiál Rozpočet na prípravu a zabezpečenie predsedníctva SR v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) v roku 2019. S cieľom posilniť povedomie laickej a aj odbornej verejnosti o OBSE začiatkom roka 2018 MZVaEZ SR vytvorilo komunikačnú stratégiu OBSE.

hospodárskeho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni, kybernetickú bezpečnosť, dosah klimatických zmien, radikalizáciu mládeže a vzdelávanie, ako aj reformu a riadenie bezpečnostného sektora.

Ministerstvo obrany SR má ambíciu obsadiť pozíciu vedúceho Plánovacej skupiny OBSE na vysokej úrovni (High Level Planning Group – H LPG) pre konflikt v Náhornom Karabachu. Rovnako je pripravené posúdiť možnosti vyslania civilného experta do Osobitnej monitorovacej misie na Ukrajine pod vedením OBSE.

SR bude podporovať rokovania smerujúce k posilneniu a budovaniu dôvery medzi účastníckymi štátmi OBSE, obnovenie rokovaní o režime kontroly konvenčných zbraní v Európe. Dôraz bude klásť na efektívnu prácu misií OBSE a rozšírenie spolupráce v oblasti reformy a riadenia bezpečnostného sektora aj na pôde Skupiny priateľov pre reformu a riadenie bezpečnostného sektora OBSE, ktorej vznik SR iniciovala (spoločne so Švajčiarskom) a odvtedy jej predsedá.

Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

V roku 2017 sa realizovala rozvojová spolupráca SR v prioritných krajinách (Afganistan, Keňa a Moldavsko) a stanovených sektoroch, najmä v oblasti vzdelávania a zdravotníctva. Významná časť smerovala do zvereneckých fondov na riešenie **situácie v Sýrii** a okolitých krajinách zasiahnutých sýrskym konfliktom. Úspechom je spustenie spoločného **projektu krajín V4 v Keni**, ktorý je financovaný zo zvereneckého fondu EÚ pre Afriku. V Macedónsku sa začal realizovať projekt o odovzdávaní skúseností z približovania sa k EÚ prostredníctvom zorganizovania národného konventu o EÚ. V spolupráci s izraelskou rozvojovou agentúrou MASHAV sa uskutočnil regionálny kurz pre Moldavsko, Gruzínsko a Ukrajinu o problematike rodových aspektov v rozvojovej spolupráci v rámci zapojenia podnikateľských subjektov. V nadväznosti na historicky prvý **Svetový humanitárny samit v Istanbuli**, sa v rámci plnenia jedného z deklarovaných záväzkov SR v úzkej spolupráci s MF SR, podarilo presadiť novelu zákona o dani z príjmu, ako aj novelu zákona o DPH, ktoré priniesli **daňové zvýhodnenie pre komerčné subjekty - poskytovateľov materiálu určeného na humanitárnu pomoc SR do zahraničia**. V spolupráci s MŠVVaŠ SR sa pokračovalo v úspešnej realizácii programu vládnych štipendií SR určeného pre študentov pochádzajúcich z rozvojových krajín, kde bolo poskytnutých ďalších 48 štipendií pre 14 krajín. SR zároveň pokračovala v podpore štipendistov z minulých rokov, medzi ktorými bolo aj 18 štipendistov pochádzajúcich zo Sýrie, ktorým bolo štipendium udelené v roku 2016. Prostredníctvom **CETIR** (Centrum pre odovzdávanie skúsenosti z integrácie a reforiem) sa realizovalo 14 aktivít, do ktorých sa zapojilo 72 účastníkov z krajín západného Balkánu, Bieloruska, Moldavska, Gruzínska, Turecka a Izraela.

Rok 2018 bude záverečným rokom napĺňania Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2014 – 2018¹¹. V rámci **implementácie Agendy 2030 vo vonkajšom prostredí** bude MZVaEZ SR podporovať priority agendy udržateľného rozvoja, najmä v tých oblastiach, v ktorých sa formuje určitá tradícia. Popri tradičných sektoroch, akými sú

¹¹ Do konca januára 2018 MZVaEZ SR predloží na rokovanie vlády **Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR na rok 2018**, ktorý vychádza zo **Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce na roky 2014-2018** a aktuálnych výziev, ktorým čelí medzinárodné spoločstvo. Zameranie na rok 2018 sa bude vyznačovať najmä kontinuitou s doterajšími rozvojovými aktivitami SR. V roku 2018 MZVaEZ SR pripraví na rokovanie vlády aj novú Strednodobú stratégiu na ďalšie programové obdobie. Bude jej predchádzať zhodnotenie efektívnosti spolupráce s jednotlivými programovými a projektovými krajinami a následné preskúmanie možnosti teritoriálnych či sektorových zmien smerovania rozvojovej spolupráce. Výzvou do nasledujúceho obdobia bude lepšie nastavenie projektového cyklu, spustenie procesu hodnotení existujúcich programových dokumentov, intenzívnejšie zapájanie podnikateľského sektora do rozvojových aktivít, ako aj účinná verejná informovanosť o rozvojovej spolupráci ako medzinárodnopolitickom nástroji na zvládanie pribúdajúcich globálnych výziev.

vzdelávanie a zdravotníctvo, bude podpora vo forme rozvojovej spolupráce smerovať do vodného hospodárstva a sanitácie, poľnohospodárstva, na reformu bezpečnostného sektora a energetickú efektívnosť. Značný dôraz sa bude klásť na oblasť zmeny klímy a životného prostredia. Z teritoriálneho pohľadu bude smerovať rozvojová spolupráca do krajín Východného partnerstva, západného Balkánu a východnej Afriky. Afganistan bude aj naďalej patriť k prioritným programovým krajinám. Zámerom je tiež pokračovať v odovzdávaní transformačných skúseností krajinám Východného partnerstva a západného Balkánu, a to pomocou efektívnejšieho nastavenia programu CETIR. V súlade s prijatými záväzkami bude prioritné smerovať významnú časť rozvojovej spolupráce do najmenej rozvinutých krajín a štátov s krehkou politickou a bezpečnostnou situáciou. Rozvojové aktivity v oblasti migračnej krízy budú zamerané na odstraňovanie príčin migrácie a posilnenie odolnosti krajín v južnom susedstve a krajinách západného Balkánu. V spojení s aktivitami MF SR a Eximbanky bude cieľom zvýšiť využitie potenciálu v oblasti zapojenia podnikateľov do rozvojovej spolupráce. Tieto oblasti budú patriť medzi nové priority v Strednodobej stratégii rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023. MZVaEZ SR v priebehu roka 2018 zrealizuje komplexné hodnotenie plnenia základných programových dokumentov pre tri programové krajiny SlovakAid, a to Afganistan, Keňa a Moldavsko a programu globálneho vzdelávania. Pozornosť bude venovaná téme rodovej rovnosti, ako aj rozvojovému vzdelávaniu. Pre obidve oblasti bude vypracovaná stratégia ich implementácie v rozvojovej spolupráci SR.

Rozvojová spolupráca implementovaná MF SR sa v roku 2017 zameriavala najmä na zdieľanie skúseností a znalostí z riadenia verejných financií v prioritných krajinách (Čierna Hora, Moldavsko, Kuba a Srbsko) a podporu podnikateľov pri prenikaní na rozvojové trhy (západný Balkán, stredná Ázia, Kuba, Vietnam). V tejto oblasti sa realizoval predovšetkým program Rozvojmajstri, poskytujúci ciele poradenstvo podnikateľom, ktorí majú záujem a potenciál na zapojenie sa do tendrov medzinárodných finančných inštitúcií a organizácií. V roku 2018 je plánované spustenie prvého e-learningového programu zameraného na slovenské skúsenosti s transformáciou riadenia verejných financií a uzavretie zmluvy medzi MF SR a MF Čiernej Hory na poskytnutie sektorovej rozpočtovej podpory. Na zvýšenie participácie slovenských podnikateľov v rozvojových projektoch a tendroch sa budú okrem programu Rozvojmajstri využívať aj ďalšie mechanizmy: nástroj na prípravu projektov a mobilizáciu zdrojov v rámci UNDP a program vytvárania špecializovaných fondov a programov v spolupráci s medzinárodnými finančnými inštitúciami, kde priamo MF SR určuje teritoriálne i obsahové zameranie podpory.

Poskytovanie rozvojovej spolupráce SR tiež ovplyvní nadchádzajúce predsedníctvo v OBSE a predsedníctvo V4, prostredníctvom identifikácie prioritných sektorov a vhodných iniciatív.

Ďalšou výzvou bude implementácia záverov a odporúčaní **prvej hodnotiacej misie** Výboru OECD pre rozvojovú pomoc na Slovensku (marec 2018), **tzv. Peer Review**. SR bude presadzovať kroky na **zefektívnenie fungovania rozvojovej spolupráce**. Jednou z priorit je zmena nastavenia modelu fungovania Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu z kontraktačnej jednotky na silnú implementačnú národnú agentúru.

Rada Európy

V roku 2017 posilnila SR politickú úroveň vzťahov s Radou Európy (RE) pracovnou návštevou predsedu vlády SR (18. 10. 2017 Štrasburg). K zintenzívneniu komunikácie s RE v oblasti ľudských práv prispela oficiálna návšteva predsedu Európskeho súdu pre ľudské práva G. Raimondiho v SR (2. - 3. 3. 2017).

V otázke národnostných menšín pokračovala v SR implementácia záväzkov vyplývajúcich z Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov na základe

záverečných odporúčaní Výboru ministrov RE a tiež implementácie záväzkov vyplývajúcich z Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín.

Vrcholnými momentmi v roku 2018, kedy si SR pripomenie 25. výročie svojho vstupu do organizácie, budú oficiálna návšteva predsedu vlády SR v RE v júni 2018 počas 3. schôdze Parlamentného zhromaždenia RE a oficiálna návšteva generálneho tajomníka RE T. Jaglanda v SR. SR sa bude naďalej zasadzovať za pokračovanie reformy organizácie, vrátane jeho kľúčovej inštitúcie - Európskeho súdu pre ľudské práva.

Obchodná politika EÚ a medzinárodný obchod

SR v roku 2017 aktívne využívala jednotlivé nástroje spoločnej obchodnej politiky EÚ na presadzovanie ofenzívnych záujmov SR, ako aj na ochranu defenzívnych záujmov SR a zachovanie spravodlivej obchodnej súťaže na domácom trhu. V záujme dosiahnutia týchto cieľov sa SR **aktívne zapájala** do procesu rokovaní o dohodách o voľnom obchode EÚ s tretími krajinami (Japonsko, krajiny zoskupenia MERCOSUR, Mexiko, Čile, krajiny ASEAN a ďalšie). Požiadavky SR boli formulované na základe konzultácií s domácimi zväzmi a asociáciami. Prihliadalo sa v nich na to, aby nové dohody prispievali k zvýšeniu exportnej výkonnosti SR nielen v tradičných sektoroch (automobilový priemysel, spotrebná elektronika, hutnícky priemysel), ale aj v iných odvetviach s exportným potenciálom (služby, energetika, doprava). Zároveň sa SR usilovala o to, aby otvorenie trhu EÚ malo čo najmenej negatívny dopad na postavenie slovenských výrobcov na tomto trhu. V roku 2017 nadobudla platnosť Komplexná hospodárska a obchodná dohoda EÚ s Kanadou (**CETA**), ktorá ešte podlieha ratifikácii národných parlamentov. V kontexte spoločnej obchodnej politiky SR presadzovala svoje záujmy aj na pôde Svetovej obchodnej organizácie (**WTO**), kde podporovala pozície EK, ktoré zdôrazňovali význam WTO pre rozvoj multilaterálneho obchodného systému a jej úlohu pri vývoji a presadzovaní pravidiel globálneho obchodu, ktorá je v čase rastúcich protekcionistických tendencií vo svetovom obchode ešte dôležitejšia. SR podporuje prehodnotenie súčasného mandátu Rozvojovej agendy z Doha (DDA) a začatie rokovaní o realistickejšom programe ďalšej liberalizácie svetového obchodu, ktorý bude zohľadňovať aktuálny globálny vývoj a riešenie nových oblastí, ako je napr. elektronický obchod, digitálna ekonomika, investície a pod. SR sa podieľala aj na príprave pozícií EÚ pre 11. ministerskú konferenciu WTO (12/2017, Buenos Aires).

Rok 2017 bol rokom **posilňovania spolupráce SR s OECD** hlavne pri riešení aktuálnych sociálno-ekonomických výziev a hľadanií účinných opatrení v oblasti zamestnanosti, riešenia regionálnych rozdielov, vzdelávania, reformy verejnej správy, boja proti daňovým únikom, boja proti korupcii a posilnenia regulačnej politiky. K najdôležitejším aktivitám v roku 2017 patrili dve návštevy predsedu vlády SR v OECD. V januári predseda vlády SR vystúpil na zasadnutí Rady OECD a podpísal **Memorandum o porozumení medzi OECD a SR k posilneniu spolupráce v oblasti boja proti korupcii**.

Ministerské zasadnutie Rady OECD v júni 2017 ako svoj hlavný záver schválila Rámec na posudzovanie perspektívnych členov OECD, vrátane kritérií, na otvorenie prístupových rokovaní. Minister financií SR na okraj zasadnutia Rady podpísal Mnohostranný dohovor o zavedení opatrení na zamedzenie narušania základov dane a presunov ziskov súvisiacich s daňovými zmluvami.

V roku 2018 sa SR ujme **predsedníctva** Okrúhleho stola pre konkurenčnú schopnosť Eurázie a v Bratislave sa uskutoční výročné zasadnutie pracovnej skupiny Green Action, na ktoré budú pozvané aj krajiny V4, Rumunsko a Bulharsko.

V roku 2017 SR realizovala sedem spoločných projektov s OECD. Na rok 2018 sú plánované ďalšie projekty v oblasti podpory udržateľného rastu, implementácie Agendy 2030, transparentnosti verejnej správy a skvalitnenia spracovania informácií.

Aj na pôde OECD má Slovensko v 2018 svoju prioritu, a tou je **predloženie kandidatúry** (máj/jún 2018) **na predsedníctvo zasadnutia Rady OECD na ministerskej úrovni v roku 2019**. Za týmto účelom vznikne do konca roku 2018 medzirezortná skupina ako hlavná koordinačná zložka prípravy na predsedníctvo.

K 31. 12. 2017 ukončila SR svoje členstvo v Organizácii OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO).

SR bude aj v roku 2018 podporovať aktivity medzinárodných finančných inštitúcií a organizácií zameraných na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Medzinárodné zmluvy

V rokovaníach o nových medzinárodných zmluvách SR postupovala na základe vládou SR schválenej **Správy o vykonávaní medzinárodných zmlúv**. Zmluvná základňa sa rozvíjala v súlade so stanovenými teritoriálnymi a vecnými prioritami¹², osobitne dynamicky v oblasti zamedzenia dvojitého zdanenia, ako aj vedy, školstva, kultúry a športu.

V oblasti zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia významné bolo podpísanie Mnohostranného dohovoru o zavedení opatrení na zamedzenie narúšania základov dane a presunov ziskov súvisiacich s daňovými zmluvami (7.6.2017, OECD Paríž).¹³

V roku 2017 nadobudla platnosť dohoda o podpore a ochrane investícií s Iránom, bol ukončený vnútroštátny legislatívny proces v Spojených arabských emirátoch nevyhnutný na nadobudnutie platnosti dohody o podpore a ochrane investícií so Spojenými arabskými emirátmi (platnosť nadobudla dňa 5. 2. 2018). V tomto období prebehli dve kolá rokovaní so Švajčiarskom, počas roku 2018 sú plánované rokovania so Švajčiarskom, Izraelom, Turkménskom a Albánskom. V roku 2017 sa podarilo Slovenskej republike získať autorizáciu Európskej komisie v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1219/2012 na začatie rokovaní o nových bilaterálnych investičných dohodách s viac ako 25 krajinami.

Zároveň prebiehali bilaterálne rokovania k zmluvám o zamedzení dvojitého zdanenia s Lichtenštajnskom, Nórskom a Monakom. Vnútroštátny legislatívny proces nevyhnutný na nadobudnutie platnosti podpísaných zmlúv bol ukončený s Arménskom a Spojenými arabskými emirátmi a očakáva sa potvrdenie o ukončení vnútroštátnych procesov zo strany Barbadosu a Iránu, ako aj vnútroštátna ratifikácia zmluvy s Etiópiou. V krátkodobom horizonte očakávame podpis dohôd s Ománom, Azerbajdžanom a Saudskou Arábiou. Slovenský model zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia bol v priebehu roku 2017 predložený Vietnamu, Laosu a Kambodži.

V oblasti vedy, školstva, kultúry a športu sa v roku 2017 zavŕšil ratifikačný proces dohody s Egyptom a Talianskom. V novembri 2017 bola podpísaná aj dohoda s Mexikom v tejto oblasti.

SR bola v r. 2017 zvolená za člena **Byra Zhromaždenia zmluvných strán Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu na obdobie rokov 2018-2020**, čo je výsledkom jej kontinuálnej angažovanosti v oblasti medzinárodného trestného práva a aktívnej podpory súdu.

6. Podpora ekonomických záujmov

Stanovené priority sa darilo v roku 2017 úspešne realizovať najmä vďaka skvalitneniu koordinácie a zefektívneniu spolupráce zástupcov štátnej správy a podnikateľského sektora v rámci **Rady vlády SR na podporu exportu a investícií SR, Rady pre strategické**

¹² Teritoriálne a vecné priority uzatvárania medzinárodných zmlúv na roky 2018-2019 bude obsahovať správa, ktorú MZVaEZ SR predloží vláde samostatne.

¹³ Dohovor nadobudne platnosť v prvej polovici roku 2018. Slovenská republika identifikovala na pokrytie prostredníctvom dohovoru 64 svojich zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia.

riadenie, koordináciu a kontrolu činnosti SARIO (ďalej Rada SARIO) a Medzirezortnej koordinačnej skupiny pre brexit.

Ekonomická diplomacia, presadzovanie ekonomických záujmov

Prioritou MZVaEZ SR v roku 2017 bolo naplnenie **Stratégie vonkajších ekonomických vzťahov SR 2014-2020**, ako aj jednotnej prezentácie SR. Dominovali sektorovo orientované podnikateľské misie, inovačné fóra vo sfére vedy, výskumu a inovácií, taktiež možnosti prieniku na zahraničné trhy v oblasti energetiky, dopravy, potravinárstva a cestovného ruchu. Komplexný pohľad na výsledky ekonomickej diplomacie v roku 2017 a jej úlohy pre rok 2018 schválila vláda v dvoch osobitných materiáloch¹⁴.

Osobitne bude potrebné venovať sa vplyvom **brexitu** na slovenskú ekonomiku. Potenciálne dopady sa vykryštalizujú v závislosti od podoby prechodného a budúceho usporiadania vzťahov SR a UK. So zainteresovanými hráčmi v slovenskej ekonomike bude potrebné viesť stály dialóg a správne identifikovať možné pozitívne i negatívne dopady a prispôbiť tomu rokovaciu pozíciu v rámci EÚ.

Bude potrebné premietnuť trend zapájania súkromného sektora do rozvojovej pomoci. Dialóg so slovenským podnikateľským prostredím by mal vygenerovať oblasti i krajiny záujmu, v ktorých môže SR v takomto tandeme efektívne pôsobiť. Ideálne by bolo vytvorenie efektívnej spolupráce medzi štátnou správou, podnikateľmi a mimovládny sektorom.

Osvedčeným mechanizmom podpory obchodných a investičných projektov sú zmiešané medzivládne a medzirezortné komisie pre hospodársku spoluprácu. So spolkovou krajinou Bavorsko rozvíjame od r. 1991 model inštitucionalizovanej spolupráce formou tzv. **Slovensko-bavorskej komisie**, 21. zasadnutie sa uskutočnilo októbri 2017 v Bavorskom Bad Endorfe. Druhou komisiou v gescii MZVaEZ SR je **Spoločný výbor Slovensko – Flámsko**, ktorého 6. zasadnutie sa bude konať v roku 2018 v Bratislave. Značný ohlas malo 18. zasadnutie medzivládnej komisie SR-RF (Moskva, apríl 2017), kde sa podarilo doriešiť záležitosť týkajúcu sa cyklotrónového centra. V poradí 3. zasadnutie **Slovensko – maďarskej zmiešanej komisie** pre otázky hospodárskej spolupráce za účasti predsedu vlády SR a ministra hospodárstva SR sa konalo v októbri 2017 v Košiciach.

Ďalší mechanizmus podpory ekonomickej diplomacie predstavuje realizácia **projektovej schémy ekonomickej diplomacie**, určenej pre zastupiteľské úrady SR. V roku 2017 bolo takto zrealizovaných 21 projektov v 18-tich krajinách za účasti zastupiteľských úradov a partnerov z podnikateľského sektora. Na báze dobrých skúseností plánuje MZVaEZ SR v roku 2018 pokračovať v týchto projektoch a pomáhať najmä malým a stredným podnikom pri ich prezentácií a uľahčiť im prístup na zahraničné trhy. Realizácia sa uskutočňuje prostredníctvom B2B kooperačných stretnutí v spolupráci so Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) a Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou (SOPK) organizovaním podnikateľských misií pri zahraničných cestách vysokých štátnych činiteľov SR a podporou Národného projektu „Podpora internacionalizácie malých a stredných podnikov“ v SR v rokoch 2017–2023.

¹⁴ MZVaEZ SR 16.1.2018 predložilo na rokovanie vlády **Správu o stave a výsledkoch ekonomickej diplomacie za rok 2017**, v ktorej je obsiahnuté podrobné hodnotenie výsledkov ekonomickej diplomacie (uznesenie vlády SR č. 58/2017/B2 z 1.2.2017). Úlohy v oblasti ekonomickej diplomacie v roku 2018 (zapojenie SR so medzinárodného obchodu a rozvoj inovačného potenciálu SR, konkrétne nástroje na podporu internacionalizácie slovenských podnikateľských subjektov a i.), definuje vládou schválený koncepčný materiál **Zameranie ekonomickej diplomacie v oblasti bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov do roku 2020**. (uznesenie vlády SR č. 499/2016 z 2.11.2016). Materiál nadväzuje na **Stratégiu vonkajších ekonomických vzťahov Slovenskej republiky na obdobie rokov 2014 – 2020** (uznesenie č. 107/2014 z 12.3.2014).

Energetická bezpečnosť SR

Téma energetickej bezpečnosti je pre SR z dôvodu vysokej závislosti na dovoze primárnych energetických surovín z tretích krajín obzvlášť významná. SR preto podporuje procesy diverzifikácie zdrojov a trás. Veľmi dôležitým príspevkom SR k regionálnej stabilite a energetickej bezpečnosti Ukrajiny bolo sprevádzkovanie plynovodu Vojany-Užhorod, ktorý umožnil reverznú dodávku plynu na Ukrajinu. Toto riešenie je optimálne z hľadiska bezpečnosti dodávok plynu pre SR ako aj pre ďalšie ČK EÚ a tiež aj z hľadiska technického, právneho, časového a plnej kompatibility s legislatívnym rámcom EÚ. Naším strategickým záujmom je udržať prepravnú kapacitu cez Slovensko.

Podpis Memoranda o spolupráci medzi slovenskou spoločnosťou Eustream, talianskou spoločnosťou SNAM a ukrajinskými UKRTRANSGAZ a NAFTOGAZ v apríli 2017 považujeme za významný krok budúcej možnej spolupráce pri prevádzkovaní a rozvoji ukrajinskej plynárenskej siete s cieľom zachovať prepravu plynu touto trasou.

V roku 2018 bude v otázke projektu Nord Stream 2 Slovensko naďalej požadovať súlad s európskym acquis v zmysle záverov Európskej rady z decembra 2015 a argumentovať v prospech diverzifikácie nielen trás, ale predovšetkým dodávok plynu do Európy.

S cieľom zvyšovať bezpečnosť dodávok plynu a ropy SR bude pokračovať aj rozvoji regionálnej spolupráce, zameranej na podporu infraštruktúrnych projektov umožňujúcich diverzifikáciu energetických zdrojov a trás. Prioritami pre SR zostáva dobudovanie severo - južného plynovodného koridoru prepojením slovenskej a poľskej plynovodnej sústavy a realizácia projektu Eastring, ktorých cieľom je prepojiť európske plynové trhy využívajúce existujúcu infraštruktúru.

SR dôrazne zastáva právo členských krajín na národnú suverenitu pri rozhodovaní o optimálnom energetickom mixe, vrátane využívania jadrovej energie ako bezuhlíkového zdroja.

Tradičným podujatím vysokej kvality pre rozvoj spolupráce v oblasti energetiky je každoročná medzinárodná konferencia „SET plan“, ktorú spoluorganizuje MZVaEZ SR. Jej 10. ročník bol spojený so Stredoeurópskou energetickou konferenciou (29.11.-1.12.2017, Bratislava) a tým bol súčasťou oficiálneho programu predsedníctva Estónska v Rade EÚ.

Podnikateľské misie

Významným nástrojom ekonomickej diplomacie boli aj v roku 2017 podnikateľské misie sprevádzajúce ústavných činiteľov na ich pracovných cestách v zahraničí. Od roku 2015 je zavedený nový formát podnikateľských misií založený na sektorovom zameraní, a nie na náhodnom záujme firiem. Tento formát sa jednoznačne osvedčil aj v roku 2017 a potvrdil výhody komoditne a teritoriálne cielenej prípravy podnikateľských misií. Podnikateľské misie sa zameriavali sektorovo na inovačný a vedecko-technický potenciál, či už v rámci návštev prezidenta SR v **USA, Izraeli a Mexiku, Chorvátsku**, alebo návštev podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu v **Izraeli, Iráne a Ománe**.

V úzkej spolupráci všetkých zainteresovaných rezortov a agentúr sa podarilo zorganizovať aj ďalšie podnikateľské misie spojené s návštevou oficiálnych činiteľov SR v **Kazachstane, Indii, Vietname, Mongolsku, ČLR, Portugalsku, Bielorusku, Ruskej federácii, Fínsku, Estónsku a na Kube**. Slovensko navštívili delegácie sprevádzané podnikateľmi z **Bulharska, Turecka, Monaka, Vietnamu a Bieloruska**.

Nové možnosti prehĺbenia hospodárskej spolupráce identifikovali rokovania podnikateľskej misie s vedením Portugalskej priemyselnej asociácie počas oficiálnej návštevy MiZVaEZ SR v Portugalsku. Pri príležitosti oficiálnej návštevy monackého kniežaťa Alberta II v SR sa uskutočnilo obchodno-ekonomické fórum za účasti slovenských a monackých podnikateľov. Súčasťou programu pracovnej cesty prezidenta SR do USA bola účasť na

podujatí o spolupráci lídrov biznisu a politiky Bloomberg Global Business Forum vrátane programu pre 15 slovenských firiem a akademických inštitúcií zameraný na automobilový priemysel, robotiku a automatizáciu.

V roku 2018 sa ekonomická diplomacia zameria na prezentáciu slovenského inovatívneho priemyslu a moderných technológií. Preto súčasťou návštevy prezidenta FR v SR bude podnikateľské fórum venované digitalizácii. Ďalej MZVaEZ SR plánuje so SOPK a Monaco Economic Board recipročnú podnikateľskú návštevu v Monaku, podnikatelia budú sprevádzať prezidenta SR v Kanade a Slovinsku. V roku 2018 bude pokračovať posudzovanie vytvorenia modelu prezentácie SR v USA v oblasti start-upov, inovácií, turistického ruchu a značky SR.

K podpore slovenských ekonomických záujmov s krajinami ázijského regiónu prispeli návštevy ministrov hospodárstva a financií SR v ČLR v máji 2017 (Belt and Road Forum), ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v ČLR (7.-11.11.2017), účasť predsedu vlády SR na samite 16 krajín strednej a východnej Európy (SVE) a ČLR v Budapešti (27.11.2017), návšteva ministra financií SR v Hongkongu v septembri 2017 (druhý ročník samitu Belt and Road), cesta podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, ministra financií SR a ministra hospodárstva SR do ČLR, Vietnamu a Mongolska (25.11.-2.12.2017), ako aj návšteva ministra financií SR v Hongkongu, Laose a Kambodži (1/2018). Nasledovať bude návšteva predsedu vlády SR v ČLR (jar 2018), ktorej ambíciou bude urýchliť spoluprácu v celom rade projektov, najmä v oblasti dopravy.

Rozvoj znalostnej ekonomiky a inovácií

Rozvoj znalostnej ekonomiky, internacionalizácia slovenskej vedy, adaptovanie sa na podmienky priemyslu 4.0, umelá inteligencia, robotizácia a automatizácia, budovanie rozumných miest, organizovanie inovačných fór a konferencií zameraných na prenos najlepších skúseností vedy a investícií boli v centre aktivít MZVaEZ SR. Rezort pokračoval v organizovaní inovačných fór v SR i zahraničí aj za účasti najvyšších ústavných činiteľov SR (USA, Fínsko, Estónsko, Francúzsko, Dánsko, Poľsko, Chorvátsko, Maďarsko, Rakúsko, Čína, Turecko, India, Vietnam, Mexiko a ďalšie).

Téme Rozumné mesto sa venovalo slovensko-francúzske fórum, misia Letná škola rozumných miest vo Švédsku a Dánsku a misia k rozumným mestám v Dánsku, Francúzsku a v ďalších mestách. Oblasti digitálneho vzdelávania sa venovali dve misie fínskych podnikateľov (pilotný projekt Fun Learning) a pracovná návšteva PPV SR pre investície a informatizáciu v Estónsku. Prehĺbenie spolupráce s Fínskom v oblasti inovácií malo za cieľ i Slovensko – fínske podnikateľské fórum.

MZVaEZ SR naďalej podporovalo start-upový ekosystém SR a jeho prepojenie so zahraničím, napr. s Fínskom, Estónskom, Veľkou Britániou, Írskom, Nemeckom, USA, Kanadou, Izraelom, ČR, Poľskom a Indiou, napr. konferencia „Cybersecurity V4+US“ vo Washingtone, „CEEC Innovation summit“ vo Varšave, konferencia „Startups and Innovation“ v Dubline, „Business forum“ v San Franciscu, „Business forum“ a otvorenie start-up HUB-u v Bangalore, konferencia „Smart Health V4+FR“ v Budapešti a iné.

SR aktívne podporovalo vedu, výskum, inovácie a transfer technológií **vo formáte Čína+16 SVE. MZVaEZ SR iniciovalo vytvorenie Virtuálneho Centra Transferu Technológií partnerstva 16+1 a jeho sekretariátu v Bratislave**, ktoré je významným vkladom SR v budovaní vedomostnej spoločnosti formátu CN+16 SVE a výraznou mierou sa spolupodieľalo na jeho sfunkčnení. 2. ministerská konferencia ministrov pre vedu a investície Čína a 16 SVE, ktorá sa konala 26.-29.11. 2017 v Bratislave, vyzdvihla úlohu SR v oblasti inovácií a transferu technológií.

MZVaEZ SR sa zapojilo do medzinárodnej spolupráce v Rámcovom programe EÚ pre vedu a výskum Horizont 2020, osobitne v oblasti priorit SR a EÚ vo vede, výskume a

investíciách, čo vyústilo do spoločných projektov SAV so zahraničím (Fínsko, SAV-TUBITAK, Turecko a ďalšie).

Ťažiskom spolupráce v roku 2018 budú krajiny so silným vedecko-výskumným a inovačným potenciálom – Izrael, USA, severské, baltské krajiny, Francúzsko, Nemecko a Švajčiarsko. Téma znalostnej ekonomiky a inováciám sa bude venovať Regionálne inovačné fórum pre Európu a strednú Áziu, ktoré v roku 2018 pripravuje MF SR v spolupráci so Svetovou bankou a Rakúskom. Cieľom konferencie je oživiť tradíciu platformy na systematickú výmenu informácií (prvá konferencia sa konala v roku 2002 v Paríži, ostatná v roku 2010 v Berlíne) a venovať sa vedomostnej ekonomike a inovačnej politike v regióne Európy a strednej Ázie. Konferencia sa zameria na potenciál inovácií a vyspelých technológií za účelom podpory regionálnej integrácie, tvorby pracovných miest a hospodárskeho rastu.

Rámec pre čerpanie pomoci z Finančných mechanizmov

V nadväznosti na podpísané memorandá o porozumení predstavujúce rámec pre čerpanie pomoci z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu vo finančnom období rokov 2014 – 2021 vo výške 113 mil. EUR pokračoval v roku 2017 proces ich implementácie, schvaľovania systému financovania a riadenia na národnej úrovni, kreovania riadiacich a kontrolných štruktúr, ako aj prípravy a schvaľovania osnov jednotlivých programov, vrátane prípravy výziev, s cieľom ich zverejnenia v roku 2018. V roku 2017 skončilo desaťročné obdobie Švajčiarskeho finančného mechanizmu, počas ktorého sa zrealizovali projekty vo výške takmer 67 miliónov CHF a začali sa rokovania o ďalšom príspevku v nasledujúcich rokoch.

7. Otvorené ministerstvo a služby občanom

Konzulárna pomoc

Konzulárna služba v roku 2017 zabezpečovala efektívnu ochranu našich občanov v cudzích štátoch a poskytovala im pomoc pri riešení problémov v núdzových situáciách. Vzhľadom na vysokú mobilitu občanov SR, ktorí navštevujú regióny sveta s vysokou dynamikou politických procesov a krízových situácií, bude konzulárna služba aj v roku 2018 zabezpečovať dostupnú, rýchlu a kvalitnú konzulárnu službu vrátane včasného poskytovania širokého spektra aktuálnych informácií a odporúčaní pre cestovanie do rôznych častí sveta. Konzulárne pracoviská sa súčasne budú zameriavať aj na pomoc nepľnoletým občanom SR.¹⁵

V súčasnosti má MZVaEZ SR uzavreté dohody o zastupovaní vo vízovom konaní so 14 krajinami Schengenu, ktorých zastupiteľské úrady zastupujú SR vo vízovom konaní v 57 štátoch. SR na základe rovnakých dohôd zastupuje šesticu schengenských krajín v 7 iných krajinách. MZVaEZ SR bude v roku 2018 naďalej pokračovať v rokovaníach s krajinami EÚ o dohodách o vzájomnom zastupovaní sa vo vízovom konaní (predovšetkým s Holandskom, Francúzskom a Maďarskom, ktoré by mali zastupovať SR pri vydávaní víz v ďalších 17 štátoch). Snahou je týmto spôsobom výraznejšie rozšíriť počet krajín, v ktorých budú SR zastupovať iné štáty spoločenstva, pretože tam SR nemá svoje zastupiteľské úrady.

Hustota siete zastupiteľských úradov SR vzhľadom na rozľahlosť teritória niektorých štátov pôsobnosti a počet tam žijúcich občanov SR nezabezpečuje vždy uspokojivú

¹⁵ V prípade, že konzulárne pracovisko dostane informáciu alebo žiadosť o pomoc vo veci začatia súdneho konania o odňatí dieťaťa občanov SR žijúcim na území iného štátu, konzul v rámci kompetencií stanovených vo Viedenských dohovoroch bude informovať občanov napríklad o tom, že v právnom poriadku EÚ platí článok 15 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. 11. 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práva povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000.

dostupnosť konzulárnych služieb. Preto aj v r. 2018 budú viaceré zastupiteľské úrady naďalej využívať tzv. výjazdové dni v odľahlejších miestach prijímajúcich štátov. Konzulárna služba bude pokračovať aj v overenej praxi dočasne posilňovať personálne obsadenie niektorých konzulárnych pracovísk počas letnej a zimnej turistickej sezóny a v čase konania dôležitých medzinárodných podujatí, na ktorých možno rátať s výrazným počtom návštevníkov zo SR.

Ku skvalitneniu a zefektívneniu konzulárnych služieb a konzulárnej pomoci v núdzi prispela aj novela zákona č. 151/2010 Z. z. o zahraničnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov¹⁶, pretože posilnila právny rámec pôsobnosti konzulárnych orgánov pri zabezpečovaní služieb v prospech našich občanov i cudzincov. Keďže novelou zákona je do spomínaného zákona transponovaná aj Smernica Rady (EÚ) 2015/637 z 20. apríla 2015 o opatreniach koordinácie a spolupráce na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie v tretích krajinách a o zrušení rozhodnutia 95/553/ES, pre konzulárnu službu SR sú vytvorené jednoznačnejšie podmienky aj pre oblasť poskytovania konzulárnych služieb v prospech občanov iných štátov EÚ.

Elektronické konzulárne služby, pre ktoré bolo v predošliach dvoch rokoch vytvorené technické zázemie, pomôžu zrýchliť a zefektívniť konzulárne služby v prospech našich občanov aj cudzincov. Zo 72 zastupiteľských úradov SR, ktoré sú poverené výkonom konzulárnych služieb, je sprístupnené ich využívanie na 63; na zvyšných 9 zastupiteľských úradoch doposiaľ nie sú vytvorené technické podmienky (vybudované potrebné prenosové informačné siete).

Skúsenosti zo zavedenia outsourcingu vo vízovej praxi za uplynulé obdobie ukazujú, že v tejto forme skvalitňovania dostupnosti vízových služieb treba pokračovať aj naďalej. V decembri 2017 uplynula platnosť zmluvy (bez možnosti jej predĺženia) s 8. outsourcingovým partnerom (Pony Expres), zatiaľ čo víťaz ostatného výberového konania (spoločnosť VFS Global) nespĺnil dohodnuté záväzky, takže rezort smeruje k vyhláseniu nového výberového konania na poskytovanie outsourcingových služieb.

Vo vízovej politike bude SR venovať pozornosť aj redukcii rozsahu vízovej povinnosti pre občanov SR a na zachovanie a dosiahnutie recipročných podmienok vo vízových vzťahoch s tretími štátmi. SR sa bude tiež aktívne podieľať na miestnej konzulárnej spolupráci štátov Schengenského priestoru, zameranej na štandardizáciu vízových procedúr.

Zverejňovanie odporúčaní a konzulárnych informácií na webovom sídle MZVaEZ SR bude aj v r. 2018 súčasťou opatrení, ktorými bude napĺňaná snaha o zlepšenie informovanosti našich občanov o podmienkach cestovania a pobytu v zahraničí.

Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí

Za výrazný prínos jednotnej prezentácie SR v zahraničí treba považovať implementáciu novej značky Slovensko vyjadrenej sloganom GOOD IDEA SLOVAKIA-DOBRÝ NÁPAD SLOVENSKO¹⁷. Rok 2017 bol prvým rokom jej cieľavedomej a efektívnej implementácie aj v modifikácii **Culture & Slovakia - Good Idea**.

Medzirezortnej Pracovnej skupine pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí, riadenej MZVaEZ SR, sa podarilo naplniť jeden z jej hlavných cieľov - aktívne sa podieľať na príprave a implementácii prítlačivej, špecifickej a dôveryhodnej prezentačnej identity SR. Výzvou zostáva dospieť k vhodnému modelu jednotného riadenia kľúčových aktivít. K príkladom dobrej medzirezortnej spolupráce zastrešovanej v rámci aktivít predmetnej Pracovnej skupiny patrí posilnenie prezentácie SR prostredníctvom športovej diplomacie. V máji 2017 podpísal MiZVaEZ SR a prezident Slovenského olympijského výboru Memorandum o spolupráci medzi MZVaEZ SR a Slovenským olympijským výborom.

¹⁶ Novela zákona bola prijatá 29.11.2017 a účinnosť nadobudla 1. februára 2018.

¹⁷ MZVaEZ SR túto značku aktívne uviedlo do života v zmysle uznesenia vlády SR č. 52/2016.

Verejná diplomacia

Ide o oblasť budovania „mäkkej moci“ štátu, kde sa pod značkou Slovensko realizovali viaceré významné aktivity s medzinárodným prezentačným rozmerom. Napr. slovenský pavilón na medzinárodnej výstave EXPO Astana 2017 predstavil inovačný potenciál Slovenska¹⁸, vrátane úspešných start-upov pod exkluzívnym logom - Energy & Slovakia GOOD IDEA. Slovensko sa prezentovalo svetu ako moderná, úspešná a dynamicky sa rozvíjajúca európska krajina. Slovenský umelecký súbor Lúčnica, pôsobiaci pod logom Lúčnica & Slovakia Good Idea, predstavil Slovensko v programe Potenciál v rôznorodosti v rámci dňa OSN zástupcom 193 krajín sveta. Podobne sa moderné Slovensko, jeho história a kultúra po prvý raz predstavilo na oslavách 150. výročia Kanady.

Zapájať odbornú aj širšiu verejnosť do aktívnej komunikácie o cieľoch zahraničnej politiky sa darilo prostredníctvom osvedčených, ale aj nových projektov verejnej diplomacie ako sú napríklad webzin Zahraničná politika, diskusie najvyšších predstaviteľov MZVaEZ SR so študentmi stredných a vysokých škôl, dialóg so zástupcami akademickej obce a občianskej spoločnosti a aktívna prítomnosť rezortu na sociálnych sieťach.

Smerom k domácej aj zahraničnej verejnosti sú stanovené dve základné priority: 1. zdôrazňovať modernú podobu Slovenska, ako dynamicky sa rozvíjajúcej demokratickej krajiny, ukotvenej v jadre európskych štruktúr, ako krajiny, kde vzniká veľa dobrých nápadov; 2. presadzovať aj povedomie o výhodách hodnotového ukotvenia SR. Výzvou bude osloviť najmä mladú generáciu a atraktívnymi formami zaujať tam, kde sa prirodzene pohybuje – v priestore sociálnych sietí.

Kultúrna diplomacia

V roku 2017 prebiehala prezentácia slovenského umenia a kultúry v zahraničí v širokospektrálnom a multižánrovom spektre mnohých realizovaných podujatí. Ideovým rámcom, ktorým sa slovenské zastupiteľské úrady riadili, boli rámcové priority prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí prijímané spoločne s Ministerstvom kultúry SR (MK SR). Patrili k nim podujatia venované osobnostiam Slovenska zapísané v kalendári výročí UNESCO, 300. výročie narodenia Márie Terézie a podujatia venované 500. výročiu dokončenia vrcholného diela Majstra Pavla v Levoči.

MZVaEZ SR pokračovalo aj v úspešnej spolupráci s Magistrátom hlavného mesta SR Bratislavy a spoločne realizovali kultúrne projekty v zahraničí na základe zmluvy o spolupráci. Veľmi významnou bola spolupráca Slovenského inštitútu vo Viedni s tamojším Magistrátom, vzhľadom na geopolitickú blízkosť dvoch hlavných miest.

Počas roku 2017 sa na rozvoji kultúrnej diplomacie podieľali aj ostatné slovenské inštitúty, ktoré realizáciou bohatých programov a kooperáciou so združením EUNIC (European Union National Institutes for Culture) prispeli k pozitívnemu zviditeľňovaniu Slovenska. Riaditeľka slovenského inštitútu vo Viedni zastávala aj funkciu viceprezidentky EUNIC a pre rok 2018 bola zvolená za prezidentku.

Slovensko aktívne spolupracovalo aj s partnermi Stredoeurópskej kultúrnej platformy (V4, Rakúsko a Slovinsko) a ako **predsedajúca krajina** zorganizovalo v 2. polroku 2017 v srbskom Belehrade pri príležitosti Svetového dňa architektúry spoločnú medzinárodnú prezentáciu pod názvom Noc architektúry.

V roku 2018 bude prezentácia Slovenska a slovenskej kultúry v zahraničí spojená predovšetkým s pripravovanými oslavami pripadajúcimi na tento rok - 100. výročie

¹⁸ Na výstave EXPO Astana 2017, ktorá bola venovaná téme Energia budúcnosti, sa zúčastnilo 115 krajín a 22 medzinárodných organizácií. Vystavovatelia predstavili svoju víziu využitia moderných technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Pavilón SR získal druhé miesto za dizajn a pritiahol pozornosť viac ako 311 tisíc návštevníkov. EXPO Astana navštívili tri misie zástupcov slovenských podnikateľských kruhov a akademickej obce.

spoločného štátu Čechov a Slovákov (1918), 50. výročie česko-slovenského obrodného procesu (1968) a 25. výročie vzniku samostatnej SR (1993). Spomínané výročia tvoria aj podstatnú časť Rámcových priorít prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí pre rok 2018, ktoré odsúhlasilo MZVaEZ SR a MK SR a na ktoré finančne prispeje aj vláda SR. Zimné olympijské hry 2018 v Pchjongčchangu budú ďalšou vhodnou príležitosťou na prezentáciu Slovenska okrem športu aj prostredníctvom slovenskej kultúry a umenia.

Spolupráca s mimovládny a neziskový sektorom

Spolupráca s mimovládny sektorom pokračovala aj naďalej prostredníctvom **dotáčného mechanizmu MZVaEZ SR v 2 zverejnených výzvach dotačnej schémy:**

1. Medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR (MVZP/2017) MZVaEZ SR podporilo 33 projektov celkovou sumou 118 820 EUR. Záujem o dotačnú podporu zo strany mimovládnych a neziskových organizácií (MNO) počtom zaregistrovaných žiadostí (86 žiadostí) predstavoval nárast cca o 100% v porovnaní s minulým rokom. Projekty sa sústredili predovšetkým na organizovanie odborných podujatí, seminárov a konferencií s následnou prípravou odporúčaní a odborných materiálov na témy európskej a globálnej bezpečnosti, vypracovanie analytických štúdií a tematických publikácií.

2. Medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR so zameraním na strategickú komunikáciu (MVZP-STRATCOM/2017) MZVaEZ SR podporilo 5 projektov v celkovej výške 28 000 EUR. Zámerom aktivít strategickú komunikácie bolo zvyšovať verejnú informovanosť o zahraničnej, európskej a bezpečnostnej politike a ich napĺňaní v rámci euroatlantických integračných zoskupení.

Spolupráca s MNO pokračuje využitím tohto nástroja aj v roku 2018 zverejnením výzvy v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR.

Slováci žijúci v zahraničí

V roku 2017 pokračoval aktívny prístup SR aj k plneniu úloh v oblasti **krajanskej politiky**. Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ) rozpracoval Koncepciu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na obdobie rokov 2016-2020 v akčnom pláne konkrétnych úloh. Prínosom bola aj činnosť Rady vlády SR pre krajanské otázky. ÚSŽZ pokračoval vo vydávaní „Osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí“, o ktoré je trvalo vysoký záujem (v r. 2016 - 2207 a v r. 2017 - 2025 osvedčení). ÚSŽZ kládol dôraz na organizovanie a podporu tradičných podujatí s účasťou Slovákov žijúcich v zahraničí s dôrazom na propagáciu života zahraničných Slovákov na území SR, ako aj aktivizáciu detí a mládeže vo vzťahu k slovenskému jazyku a upevnenie ich národnej identity.

ÚSŽZ bude pokračovať v podpore tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju jazykovej, kultúrnej a národnej identity so zameraním na mladú generáciu a na propagáciu kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí na Slovensku. V roku 2018 bude ÚSŽZ organizovať tradičnú Stálu konferenciu „Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí“, ktorá sa koná každé dva roky za účasti predstaviteľov krajanských komunít z cca 30 štátov sveta, ako aj vysokých predstaviteľov SR.

8. Profesionálna zahraničná služba

Počas 25 rokov fungovania zahraničnej služby sa aj v nadväznosti na vývoj vo svete výrazne zmenili požiadavky na MZVaEZ SR. Preto MZVaEZ SR iniciovalo v roku 2017 proces reforiem, ktorý bude pokračovať aj v roku 2018. Cieľom je vybudovať modernú a flexibilnú zahraničnú službu adaptovanú na nové podmienky, ktorá bude úspešne presadzovať národno-bezpečnostné záujmy SR a angažovať sa v globálnej a európskej politike.

Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov

Personálna politika MZVaEZ SR sa zamerala najmä na prípravu implementácie nového zákona o štátnej službe, ako aj na novelu zákona o zahraničnej službe (11/2017). Úplne nová zákonná úprava štátnej služby, koncipovaná v súlade so Stratégiou riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe na roky 2015-2020, vniesla do štátnozamestnaneckých vzťahov niekoľko nových inštitútov, ako aj podstatné zmeny v procese výberových konaní. MZVaEZ SR uskutočnilo v roku 2017 spolu 63 výberových konaní na obsadenie 68 štátnozamestnaneckých miest.

Spolupráca medzi MZVaEZ SR s ESVČ v oblasti ľudských zdrojov priniesla v roku 2017 hmatateľné výsledky. SR sa podarilo získať nadštandardné diplomatické zastúpenie v zahraničnej službe EÚ. K 31.12.2017 pôsobilo v ESVČ spolu 20 občanov SR, pričom šiesti z nich sú zamestnancami národnej diplomatickej služby MZVaEZ SR. SR v roku 2017 obsadila dva významné posty vedúcich delegácií EÚ - veľvyslanec I. Surkoš pozíciu vedúceho EU DEL v Egypte (od 16.2.2017) a veľvyslanec P. Michalko funkciu vedúceho EU DEL v Moldavsku (od 1.9.2016). Ministerstvo doposiaľ vyjadrilo podporu všetkým uchádzačom, ktorí prejavili záujem pracovať v ESVČ a skúsenosti našich vracajúcich sa diplomatov po ukončení ich pôsobenia v európskej diplomatickej službe sú pre rezort zahraničia značným obohatením. V súvislosti s novým turnusom stáží v ESVČ a EK tzv. „Junior Professionals in Delegation - JPD“ uskutočnilo MZVaEZ SR predbežný výber na národnej úrovni na roky 2017-2019. Okrem toho absolvovalo krátkodobú študentskú stáž v ústredí MZVaEZ SR 100 študentov, na ZÚ a iných diplomatických misiách v zahraničí 74 študentov.

Dynamika nárokov na zahraničnú službu SR a jej zamestnancov si vyžaduje aj príslušné kroky zamestnávateľa. Jedným zo spôsobov ako uľahčiť profesionálny výkon dočasne vyslaných zamestnancov počas ich pôsobenia v zahraničnej službe je zvýšiť základné sumy výdavkov na vzdelanie dieťaťa na 100% príspevku oznámeného OSN, poskytovať náhradu preukázaných výdavkov za preventívnu starostlivosť počas celého obdobia tehotenstva, ako aj upraviť podmienky zamestnankýň v súvislosti s nástupom na materskú dovolenku počas vyslania v zahraničí.

Prínosom k zvýšeniu kvality ekonomickej diplomacie je aj celoročný akreditovaný vzdelávací program Príprava na prácu ekonomickeho diplomata. Program realizuje MZVaEZ SR v spolupráci s Ekonomickou univerzitou v Bratislave a v roku 2017 ho absolvovalo 12 zamestnancov ministerstva. Tematické vzdelávanie je akreditované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

V súlade s Národnou frankofónnou iniciatívou SR na roky 2015 – 2018 MZVaEZ SR úspešne realizovalo aj v roku 2017 Ročný plán vzdelávania štátnej správy SR vo francúzštine¹⁹. Rok 2018 je prelomovým rokom, v ktorom Slovenská republika bude definovať ďalšiu 4-ročnú Národnú frankofónnu iniciatívu na roky 2019 – 2022.

MZVaEZ SR začne v roku 2018 taktiež realizovať ďalšiu náročnú kapitolu prípravy personálu na zabezpečenie predsedníctva SR v OBSE. MZVaEZ SR mimo už zavedených školiacich procesov pripraví aj špecializované výučbové moduly pre štátnych úradníkov v zahraničnej službe.

¹⁹ SR po prvý krát v histórii spolupráce s Medzinárodnou organizáciou frankofónie usporiadala regionálny frankofónny seminár na tému Skúsenosti z prípravy, organizácie a výkonu prvého slovenského Predsedníctva v Rade EÚ. Týmto potvrdila, že úsilie vynaložené na jazykovú prípravu štátnych zamestnancov začína prinášať prvé úspechy vo forme vytvorených personálnych kapacít so schopnosťou vyjadrovať sa vo francúzskom jazyku v medzinárodnom prostredí na profesionálnej úrovni.

Modernizácia informačno-komunikačnej infraštruktúry

MZVaEZ SR v roku 2017 pokračovalo v modernizácii informačných systémov v súlade s princípmi budovania e-Governmentu. Do praxe bol uvedený elektronický systém pre správu registratúry s využitím infraštruktúry vo vládnom cloude, čo zásadným spôsobom zmenilo internú a externú komunikáciu rezortu. Daný systém však nezodpovedá potrebám zahraničnej služby 21. storočia. MZVaEZ SR pokračovalo v optimalizácii a širšej dostupnosti elektronických služieb pre občanov a podnikateľov. V uvedených aktivitách bude MZVaEZ SR pokračovať aj v ďalšom období. Zvýšený dôraz sa bude klásť na implementáciu bezpečnostných opatrení v záujme zníženia zraniteľností rezortných informačných a komunikačných systémov.

Rozpočtové otázky

Vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2017 bol prerokovaný v orgánoch Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) a schválený dňa 29. novembra 2016 zákonom číslo 357/2016 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2017.

Príjmy kapitoly na rok 2017 boli stanovené vo výške 1 800 000 EUR. Z celkového objemu výdavkov kapitoly MZVaEZ SR na rok 2017 v sume 112 471 842 EUR bol záväzne stanovený limit miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní vo výške 47 606 548 EUR a limit kapitálových výdavkov vo výške 5 830 000 EUR.

Záverečný účet kapitoly MZVaEZ SR za rok 2017 bude vypracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a so Smernicou MF SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu a následne predložený MF SR, Úradu vlády SR a Zahraničnému výboru NR SR v apríli 2018. Do 31. 1. 2018 súčasne prebiehajú práce na účtovnej a rozpočtovej uzávierke za rok 2017. Až po jej skončení budú definitívne známe údaje o čerpaní rozpočtových prostriedkov na úrovni programovej štruktúry kapitoly.

Schválený rozpočet MZVaEZ SR na rok 2018 je citeľne poddimenzovaný, nepostačuje ani na zabezpečenie prevádzkových výdavkov rezortu. Táto situácia nevytvára podmienky na realizáciu politických priorít, bez navýšenia finančných prostriedkov je fungovanie rezortu neudržateľné.

Za 25 rokov existencie zahraničnej služby SR bolo do spravovaného majetku nedostatočne investované, čo sa vo výraznej miere prejavuje na súčasnom neuspokojivom stave nehnuteľností v majetku Slovenskej republiky v zahraničí. MZV a EZ SR sa usiluje o postupné odstraňovanie reálneho investičného dlhu, ktorý sa v priebehu takmer 25-ročnej samostatnej Slovenskej republiky vyšplhal na takmer 30 mil. EUR.